БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 18 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 294 (18.172). ● 22 декабрь 1981 йил, сешанба ● Баҳоси 2 тийин.

СССР 60

ЗАФАРЛАРИМИЗ — ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА!

ПАРТИЯ ИРОДАСИ БИЛАН, ВАТАН ФАРОВОНЛИГИ УЧУН

Жонажон мамлакатимиз тўлиб-тошган дарёлари, бепоён далалари, тайгадаги мовий денгизлари билангина эмас, шу билан бирга, ўзининг кўп миллионли, кўп миллатли халқининг саҳий қалби, халқ орасидан чиққан истеъдодли кишиларнинг кўплиги, бунёдкорлик меҳнати қўлами билан ҳам бепоён ва ажойиб диёрдир.

«Ҳаммамизда ҳам Ватан туйғуси жуда кучли, — деб ёзади ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг «Эсдаликлар» китобида. —Ажойиб туйғу! Бу туйғу заминимизнинг гўзаллигини ҳис этиш билангина туғилмайди, албатта. Доколар айтганидек, бу заминга вужуд-вужудинг билан сингиб кетишинг керак. Инсон заминда обдон тер тўкиб меҳнат қилиб, ғалла ўстиради, шаҳар бино қилади, янги йўл қуради ёки шу заминни ҳимоя қила туриб унда окоплар қазийди. Ана шунда у Ватан нималигини мағзи-мағзигача тушуниб етади».

Ўз мамлакатининг меҳрибон ва ғамхўр хўжайинлари бўлган совет кишилари социалистик Ватаннинг куч-қудратини тинмай кўпайтирмоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили планларини муваффақиятли бажариш, КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун олиб борилаётган кураш бунинг ёрқин далилидир. Шу кунларда Советлар диёрининг барча томонларидан хушхабарлар келиб турибди. Уларда заводлар қайта тикланаётганлиги ва шаҳарлар барпо этилаётганлиги, тоғ тизмалари остидан тоннеллар қурилаётганлиги ва дамбалар дарёларни тўсаётганлиги, тобора кўпроқ кўмир қазиб чиқарилаётганлиги ва трубопроводларда заводлардан нефть жўнатилаётганлиги, чорвадорлар молларни яхши парвариш қилаётганлиги ва механизаторлар техникани баҳорга ўз вақтида ҳозирлаётганлиги ҳақида хабар қилинади. Шу улуғвор ишлар амалга оширилаётган Уренгой ва Набережний Челни, Экибастуз ва Кунерма, Тольятти ва Уфа, Манғишлоқ ва Нерюгри каби юзлаб, минглаб шаҳарлар ва районлар, корхоналар ва қурилишлар, қишлоқлар ва комбинатлар Ватанимиз коммунизм сари дадил ҳаракат қилаётганлигидан далолат беради.

Ҳар бир совет кишиси ана шу улуғ ишга алоқадор бўлиб, унга ўз ҳиссасини қўшишга даъват этилган, ҳар бир киши республиканинг умумий меҳнатига қўшган ҳиссаси эътиборга олиниб, муносиб баҳоланишини яхши билади. Шунинг учун ҳам Советлар мамлакати қанчалик бепоён бўлмасин, бу дунёда қанчалик улуғвор ишлар амалга оширилмасин, уларнинг барчасини Ленин партиясининг йўналтирувчи таъсири, унинг иродаси қамраб олган. Зарбдор меҳнат, халққа, ишчилар синфи ишига фидокорона хизмат — бизда кишиларнинг обрў-эътибори учун асос бўлиб келмоқда ва юксак даражада тақдирланмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев туғилган куннинг 75 йиллиги байрами буни яна бир марта намойиш қилди. Халқ орасидан чиққан, заводдаги меҳнатни ҳам, деҳқонлар меҳнатини ҳам яхши англаган, шонли жангчи, оташин сиёсий ходим ўртоқ Л. И. Брежнев партия уни қаерга юбормасин, ҳамма жойда ўзининг бутун куч-ғайрати, билим ва истеъдодини ўзига топширилган вазифаларни ҳалол бажаришга, халқ учун зарур бўлган ишга сарфлаб келмоқда. Бу эса партиядаги ўртоқларнинг жуда катта ишончи ва ҳурмат-эҳтироминининг манбаи, ишчи фарзандини Ленин партиясининг жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг олий лавозимларига кўтарган қудратли куч манбаидир. Л. И. Брежнев ўзининг 60 йиллик меҳнат фаолияти давомида 50 йил партия сафларида бўлиб, КПСС ва Совет давлатининг бошлиғи лавозимида 17 йилдан буён ишлаб Ленин мактабининг коммунисти сифатида юксак масъулият туйғуси билан беҳад кўп юмушларни бажариб партияга, халққа, ватанга, инсониятга хизмат қилиб келмоқда. Советлар мамлакатининг кейинги ўн йилликлардаги ривожи жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган натижалар билан нишонланди. Бу натижаларни ҳақли равишда ўртоқ Л. И. Брежневнинг номи ва фаолияти билан чамбарчас боғламоқдалар. Умумхалқ давлати вужудга келиши, етук социализм қурилиши ҳамда кишиларнинг янги интернационал ва социал бирлиги бўлган совет халқининг шаклланиши, СССРнинг янги Конституцияси асосида социалистик демократиянинг янада ривожлантирилиши, ягона халқ хўжалик комплексининг вужудга келиши, жамият социал бир хиллигининг кучайиб бораётганлиги — булар ва бошқа кўплаб эришилган марралар цивилизациянинг ҳозирги босқичида қўлга киритилган юксак ютуқлардир. Ленин партияси, Октябрь Ватани тарих кашшофлари байроғини муносиб кўтариб бормоқда.

Эришилган ҳар бир янги марра бизнинг олдимизга тобора кенг қўламдаги вазифаларни қўймоқда. Саноат ва қишлоқ хўжалигини интенсивлаш асосида халқ фаровонлигини ошириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстириш, меҳнат маданиятини, барча совет кишиларининг онгини янги босқичга кўтариш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш — буларнинг ҳаммаси ўн биринчи беш йилликнинг туб масалаларидир.

Бизнинг ана шу вазифаларни амалга оширишимиз учун бутун инсониятга зарур бўлганидек биз учун ҳам тинчлик бўлиши зарур. Партиямиз, Совет давлати ўртоқ Л. И. Брежнев жаҳон ракета-ядро уруши хавфига қарши тинимсиз курашга, кескинликни юмшатиш сиёсатини амалга оширишга шу қадар кўп куч-ғайрат сарфлаганликлари ва сарфлаб келаётганликлари жаҳондаги барча софдил кишиларнинг келажакка, ҳаётга бўлган ишончини кучайтирмоқда. Бу курашни, бу сиёсатни совет халқи якдиллик билан қўллаб-қувватламоқда, КПСС, унинг Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ер юзида тинчликни қарор топтиришга, планетамизда урушларни ҳозир ҳам, келажакда ҳам йўқ қилишга эришиш учун зўр сабот-матонат ва изчиллик билан курашаётганликларини кўриб турган барча халқлар бу курашни, бу сиёсатни кенг қўламда чуқур фаҳмлаб олмоқдалар.

Совет кишилари Ленин партияси теварагида маҳкам жипслашган ҳолда КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш йўлида меҳнат қилмоқдалар. Съезд қарорлари бажарилишига ишончимиз комил. Чунки бу қарорлар халқ фаровонлигини оширишга қаратилгандир. Чунки халқнинг куч-ғайрати партия иродаси билан мустаҳкамлангандир. Чунки биз соғлом маънавий-сиёсий муҳитда яшаяпмиз ва меҳнат қиляпмиз. Бизнинг жамиятимизда инсонга меҳр-муҳаббат билан муносабатда бўлиш, ҳар қандай адолатсизликка нисбатан муросасизлик, ишонч ва талабчанлик, ишчанлик ва дадил изланишлар — асосий иш услубимиздир. Бу услуб эса ҳар бир раҳбар, ҳар бир коммунистнинг кишилар билан ишлаш услубини синовдан ўтказадиган чинакам ленинча услубдир.

Ленин партияси Советлар мамлакатини бунёдкорлик йўлидан беш йилликлар оша тинчлик ва социал тараққиёт учун курашнинг олдинги сафларида бошлаб бормоқда. Партиянинг шиори — ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати учун курашдан иборат эканлигини совет кишилари яхши биладилар. Шунинг учун ҳам КПССнинг сиёсатини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсатнинг кучи, барча режаларимизнинг реаллиги партия билан халқ манфаатларининг бирлигидадир. Коммунизм идеалларига содиқ бўлган совет кишилари ўз социалистик Ватанининг янада гуллаб-яшнаши учун куч-ғайратини аямайдилар.

(«ПРАВДА» газетасининг 21 декабрдаги бош мақоласи).

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

ЧИЛАНГАР

Янгийўл шаҳридаги саноат корхоналари орасида ёғ-мой комбинати коллективи фидокорона меҳнати билан обрў топган. Корхонада тайёрланаётган олти хил маҳсулот харидоргир. Комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини тобора яхшилаш, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари ортиғи билан адо этиш учун социалистик мусобақани авж олдирмоқда. Бу меҳнат беллашуви пешқадамлари ичида ёғ оқлаш цехи коллективи ҳам бор.

Корхона эришаётган ютуқларда технология ускуналарининг слесари Файзулла Иброҳимовнинг ҳам улуши бор. У ишга келган дастлабки кунларданоқ тиришқоқлиги, тинимсиз изланиши, янада яхшироқ ишлашга интилиши билан кўзга ташланди. У ускуналарнинг бир маромда ишлашини таъминламоқда. Корхонада амалга оширилаётган техника тараққиётига салмоқли ҳисса қўшиб, коммунистик меҳнат зарбдори деган фахрли номга эга бўлди.

— Ҳозирги кундаги асосий диққат-эътиборимиз, — дейди таниқли ишчи, зарбдор чилангар Файзулла Иброҳимов, — ўн биринчи беш йилликнинг тўнғич йилини яхши якунлаб, 1982 йилни дадил бошлаш учун мустаҳкам замин яратишдан иборат.

Суратда: Ф. Иброҳимов.

В. Сироткин фотоси.

МЕҲНАТ РАПОРТИ

Республика гўшт ва сут саноати меҳнаткашлари КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили планини муваффақиятли бажариш учун мусобақалашиб, маҳсулот реализация қилиш ва уларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан йиллик планни муддатидан илгари, 21 декабрда адо этдилар.

Йил охиригача планга қўшимча равишда 17 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш белгиланди.

(ЎзТАГ).

АМЕРИКАДАГИ ЭН-БИ-СИ ТЕЛЕКОМПАНИЯСИ САВОЛЛАРИГА Л. И. БРЕЖНЕВнинг жавоблари

Американдаги Эн-Би-Си телекомпанияси КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневга мурожаат этиб, бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди. Қуйида Эн-Би-Си телекомпаниясининг саволларига Леонид Ильич Брежневнинг жавоблари эълон қилинмоқда.

Савол: Женевадаги музокараларда қурол-яроғлар устидан контроллик қилиш тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги битим учун 1982 йилда бир асосга эришиш имконияти борми?

Жавоб: Ҳа, бор. Совет Иттифоқига келганда, у бир битимга келишга интилмоқда. Аммо бу иш фақат бизга боғлиқ эмас, албатта. Қўшма Штатлар тутадиган позиция ҳам катта аҳамиятга эга бўлади.

Икки томоннинг тенглиги ва баб-баравар хавфсизлик принципига риоя қилиш музокараларда муваффақиятга эришиш калитидир. Бу принципни бузишга йўл қўймаслик керак. Аҳднома томонларнинг бир хил бўлмаган қурол-яроғ системалари хусусиятларини эътиборга олиши, Совет Иттифоқи билан АҚШнинг географик ҳолатидаги тафовутларни ва бошқа бир қанча омилларни эътиборга олиши лозим. Тарозининг иккала палласи ҳақиқатан ҳам баб-баравар бўлиши керак.

Ўтказилаётган музокараларнинг муҳимлиги тўғрисида кўп гапиришнинг фойдаси йўқ: ядро урушининг чиқиш хавфи камайиши ёки кўпайиши мана шу музокараларнинг қандай натижа билан тугашига боғлиқ.

Савол: Сиз Рейган билан Брежнев ўртасида олий даражадаги учрашув 1982 йилда бўлади, деб ҳисоблайсизми ва шу учрашув ўтказилишини қўллаб-қувватлайсизми? Агар шундай деб ҳисобласангиз ва қўллаб-қувватласангиз, унда нима учун?

Жавоб: Биз Қўшма Штатлар билан актив мулоқотнинг, шу жумладан олий даражадаги учрашувнинг тарафдоримиз. Шу йилнинг февралида партиямиз съездида бу ҳақда равшан айтилган эди. Ҳозир ҳам мен шу фикрда турибман. Бир-бирининг позициялари ва ниятларини яхшироқ тушуниш учун, жиддий сиёсий қарорлар қабул қилиш учун давлатлараро алоқанинг бошқа ҳар қандай формасидан кўра, олий даражадаги учрашувлар фойдалироқ эканини тажриба кўрсатиб турибди. Бундай учрашувнинг муваффақияти учун тегишли тайёргарлик кўриш зарур, албатта.

Савол: Назаримизда, Шарқ билан Ғарб жуда катта хавф туғдирадиган, шу жумладан ҳатто уруш чиқишига олиб борадиган мухолифлик сари тойиб бораётганлиги хусусидаги хавотирлик кучаяётганлиги кузатилмоқда. Сиз шу хавотирликка қўшиласизми?

Жавоб: Қўшиламан. Аммо мен саволнинг ўзини бошқачароқ тарзда қўйган бўлур эдим: мухолифлик бўлмаслиги учун нима қилиш керак? Бу саволга менинг жавобим мана бундай: Тинчлик, эртанги кунга ишонч — ер юзидаги барча халқлар учун энг муҳим нарса эканини ҳукуматлар, давлат арбоблари охиригача англаб олишлари муҳимдир. Бу эса давлатларнинг амалий сиёсатида ифодаланиши бундан ҳам муҳим, албатта. Қуролланиш пойгасини кучайтиришнинг хатарли шаштини пасайтирмоқ керак. Кескинлик жазавасини қайтариш, хатарли танглик вазиятлар манбаларини тугатиш, бемаъни қуролланиш пойгаси сиёсатидан воз кечиш, давлатлар ўртасида нормал муносабат, ўзаро ҳурмат, бир-бирининг қонуний манфаатларини тушуниш ва эътиборга олиш йўлига қайтиш лозим. Қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартириш масалалари билан жиддий, амалий шуғулланиш керак. Мана шуларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб ядро уруши хавфини тугатишга ёрдам беради.

Савол: Мухолифликнинг кучайиши хавфига тўсқинлик қилиш учун иккала ўта буюк давлатга қандай конкрет чоралар кўришни тавсия этасиз?

Жавоб: Назаримда, сиз СССР билан АҚШни кўзда тутяпсиз, аммо «ўта буюк» давлат иборасини ўринли деб ҳисобламаймиз.

Иккала давлатимизнинг халқаро майдондаги салмоғини ҳисобга олганда, улар ўз куч-ғайратларини сарфлаши лозим бўлган биринчи даражали соҳа — қуролсизланиш проблемасидир, албатта. Юқорида мен эслатиб ўтган Европадаги ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокаралардан ташқари энг қудратли ва хатарли қуроллар бўлмиш стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш вазифаси кун тартибида кўндаланг бўлиб турибди — Америка томони ҳам эҳтимол, буни кўраётгандир. Биз музокараларни қайтадан бошлашга тайёрмиз. Бу ҳақда Вашингтон ўз сўзини айтиши керак.

Шу соҳадаги бошқа бир қанча жуда муҳим проблемаларни, чунончи химиявий қуролни тақиқлаш, ядро қуроли синовларини тўла-тўкис ва ёппасига тақиқлаш проблемаларини ҳам тилга олиш мумкин бўлур эди. Аввало, СССР билан АҚШ актив роль ўйнаган ва етарли даражада ҳамжиҳат бўлган тақдирда, бу проблемаларни ҳал этишда силжишга эришса бўлади.

Икки томонлама Совет — Америка муносабатларининг ўзига ҳам тўхталиб ўтмоқ керак. Кейинги вақтларда бу соҳада шу муносабатларнинг хоҳ савдо-сотиқ соҳасида бўлсин, хоҳ маданий, илмий ва бошқа соҳаларда бўлсин, нормал, ўзаро манфаатли ривожланиши учун сунъий тўсиқлар тез-тез пайдо бўлмоқда. Агар шу тўсиқлар олиб ташланса ва умуман бундан буён шундай тўсиқлар вужудга келтирилмаса, мамлакатларимизнинг халқлари учун жуда соз бўлур эди.

Буни, таъбир жоиз бўлса, минимум дейиш мумкин. Аммо у — мамлакатларимиз ўртасидаги ишончни қайта тиклашга ва яхшироқ муносабатларга ўтиш йўлининг бошланиши бўлиб қола оладиган минимумдир. Бу эса дунёдаги умумий вазиятнинг соғломлашувига ҳам албатта таъсир қилган бўлур эди. Американиклар бундан бизга нисбатан камроқ манфаатдор, деб ўйламайман.

Савол: Сиз Ғарбий Германиянинг Москва билан Вашингтон ўртасидаги воситачилик ролини очиқ-равшан қўллаб-қувватлаяпсиз. Бу роль келгусида ортиб бориши мумкин деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Биз ГФР сиёсатида кескинликни юмшатишга ва тинч ҳамкорликка кўмаклашадиган тенденцияларни табриклашимиз, табиий. Менинг яқинда Боннга қилган визитим чоғида, жумладан, шу ҳақда гапирилди. Совет Иттифоқи бошқа ҳар қандай мамлакатнинг — катта, ўрта ёки кичик мамлакатнинг мана шундай куч-ғайратлари башарти сиёсий иқлимни яхшилашга, ҳарбий қарама-қаршилик даражасини камайтиришга қаратилган бўлса, бундай куч-ғайратларга ҳам ижобий назар билан қарайди. Биз ўзимиз бу йўлда кўп иш қиляпмиз ва янада кўп иш қилишга тайёрмиз. АҚШ ёки бошқа ҳар қандай давлатнинг тегишли ҳаракатларини биз тушунишимиз, маъқуллашимиз хусусида шак-шубҳа бўлмаслиги керак. Бизнинг қўлимизни олиш учун виждонан узатилган ҳеч кимнинг қўли муаллақ қолмайди.

Ушбу суҳбатимиз янги, 1982 йил арафасида ўтаётганлиги сабабли барча америкаликларга омон-эсонлик, шахсий бахт-саодат ва албатта, тинчлик ва яна бир бор тинчлик тилашимни айтмоқчиман.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА МИНЕРАЛ ЎҒИТ ВА ЗАҲАРЛИ МОДДАЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ҲАМДА УЛАРНИ ЯХШИ САҚЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қуйидагиларни таъкидлаб ўтадилар: республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия XXV, XXVI съездларининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг маслаҳат ва йўл-йўриқларини бажара бориб, пахта, дон ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотишни йил сайин кўпайтирмоқдалар.

Республика қишлоқ хўжалигини юксак ва барқарор суръатлар билан ривожлантиришни таъминлашда химиялаштириш муҳим роль ўйнайди. Колхоз ва совхозлар ҳар йили пахта ҳосилининг қарийб ярмини минерал ўғитлардан фойдаланиш ҳисобига олаётганлигини айтиб ўтиш кифоядир. Ўзбекистон колхоз ва совхозларига минерал ўғитлар доим кўп миқдорда етказиб берилмоқда. 1981 йил ҳосили учун тўйимли моддаларга айлантириб ҳисоблаганда 1 миллион 125 минг тонна минерал ўғит ишлатилди. Бу — 1975 йилдагига нисбатан 34,5 процент ортиқдир. Республикада химиялаштириш моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва ташкилий жиҳатдан такомиллаштириш, ўғитлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш соҳасида кўп иш қилинмоқда.

Колхоз ва совхозларда химиялаштириш пунктлари ташкил қилинмоқда. Бу эса ўғитлардан илмий асосда тежамли ва тўғри фойдаланишга ёрдам беради. Масалан, Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозида химиялаштириш пункти ташкил этилганидан кейин ўғитлар ва заҳарли моддаларнинг ҳаммаси марказлаштирилган тартибда омборда сақланмоқда, меҳнат ва маблағларни сарф қилиш кескин равишда қисқарди, нобудгарчилик камайди. Косонсой районидаги «Дўстлик» совхозида, Хўжайли районидаги Ленин номли, Ленин районидаги «Победа», Ғиждувон районидаги Энгельс номли, Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозларида ва бошқа бир қанча хўжаликларда шундай пунктлар ишлаб турибди. Бундай хўжаликларнинг ҳаммасида ўғитлардан олинган самара 15—20 процент ортиқдир.

1980 йилда умуман республикада ўғитлардан фойдаланиш ва уларни сақлашни тартибга солиш йўли билан пахтазорга солинган ҳар тонна азотли ўғитдан 1975 йилдагига нисбатан 9 центнер, Тошкент ва Наманган областларида эса 13—22 центнер кўпроқ пахта олинди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети колхозлар, совхозларда ва «Узсельхозхимия» бирлашмаси базаларида ўғитлардан ва заҳарли моддалардан фойдаланиш ҳамда уларни сақлаш КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг талабларига ҳали жавоб бермаётир, деб ҳисоблайдилар. Бу соҳада мавжуд резервлар ва имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётир.

Кўп хўжаликларда ўғитларни авайлаб сақламасликка йўл қўйилмоқда, ўғитлардан фойдаланиш технологияси жиддий равишда бузилмоқда, ўғитларни далага чиқариб солиш миқдорини белгилаш вақтида тупроқнинг унумдорлиги, агрохимия картограммаларининг талаблари ҳамиша ҳам ҳисобга олинмоқда, деб бўлмайди. Бунинг натижасида ўғитлар кутилган самарани бермаяпти. Дон, озуқа ва сабзавот экинлари учун ажратиб берилган минерал ўғитлардан ўз ўрнида фойдаланилмаётганлигини кўрсатадиган фактлар бор. Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методлари кенг ривожланганига қарамай, айрим область ва районларда заҳарли химикатларни қўллаш ҳажмлари қисқартирилмаётир. Учёт ва ҳисоботни уюштиришда ҳам камчиликлар бор.

(Давоми иккинчи бетда)

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТИШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг етмиш беш йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқига келган Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер, Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикасининг Президенти Н. Чаушеску, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Г. Гусак 19 декабрь куни Москвадан ватанига жўнаб кетдилар.

Меҳмонларни М. С. Горбачев, А. А. Громико, А. П. Кириленко, В. В. Кузнецов, И. В. Капитонов, В. И. Долгих ўртоқлар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

УКРАИНА ССР ҲАФТАЛИГИ

ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

Кеча республикамизда ўтказилаётган «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта»нинг еттинчи ҳафталиги бошланди. У Украина Совет Социалистик Республикасига бағишланган.

Маълумки, Украина ССР мамлакатимиздаги йирик республикалардан биридир. У Совет ҳокимияти йилларида гуллаб-яшнаган ўлкага айланди. Жуда кўплаб йирик, замонавий саноат комплекслари вужудга келди. Янги-янги тармоқлар пайдо бўлиб, уларда жаҳондаги энг яхши маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Машҳур «Запорожсталь», В. И. Ленин номли Днепр ГЭСи — Украинанинг кўрки, фахри. Украина — қишлоқ хўжалиги тобора ривожланиб бораётган диёр. Унинг бепоён ғаллазорларида, боғ-роғларида қишлоқ хўжалик экинларидан мўл-кўл ҳосил олинмоқда.

Қардош украин халқининг фани, маданияти совет халқлари хазинасидан ўзига хос ўрин олган. Бу ерда академик Патон номли дунёга машҳур пайвандлаш илмий-тадқиқот институти муваффақиятли ишлаб турибди. Украин адиблари, бастакорлари, кино санъаткорлари яратаётган бебаҳо асарлар совет кишиларини эстетик руҳда тарбиялашда катта роль ўйнаяпти.

Совет халқларининг бузилмас, қардошлик оиласида камол топаётган Украина меҳнаткашлари СССР 60 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишмоқда.

Суратда: Киев шаҳрининг бош кўчаси — Крешчатик.

ТАСС — ЎзТАГ фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Г. Г. ИСАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Георг Георгинович **Исаев** Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

1981 йил 21 декабрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги «Узсельхозхимия» бирлашмаси, «Главсредазирсовхозстрой», область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари химиялаштириш пунктларини ташкил этиш, омбор биноларини қуриш уларни зарур механизмлар ҳамда асбоб-ускуналар билан таъминлаш масалаларига кам эътибор бермоқдалар.

Агрохимик ва тупроқшунос мутахассислар етишмаяпти. «Узсельхозхимия» бирлашмаси агрохимия хизматидаги ходимларининг ярмидан кўпи махсус билимга эга эмас, республика колхоз ва совхозларида шу профилдаги мутахассислар кам.

Ленин номидаги Бутунииттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими, СоюзНИХИ, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тупроқшунослик ва агрохимия илмий-тадқиқот институти, қишлоқ хўжалигига агрохимия хизмати кўрсатиш марказий институтининг Тошкент филиали ўғитлардан олинадиган самарани анча ошириш имконини берадиган усул ва методларни қидириб топиш соҳасида тадқиқот ишларини етарли даражада олиб бормаётирлар. Минерал ўғит фондларини экинларнинг турларига ва республиканинг тупроқ-иқлим шароитларига қараб тақсимлашнинг илмий жиҳатдан асослаб берилган ягона методи ишлаб чиқилмаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилинган қарорда қуйидагиларни уқтириб ўтдилар: республикада агрохимия хизматини бутун чоралар билан такомиллаштириш, минерал ўғитлар ва химиянинг бошқа воситаларини республиканинг турли зоналарида қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш учун илмий жиҳатдан асослаб берилган тарзда қўлланиш асосида уларнинг самарадорлигини ошириш — партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг, илмий муассасаларнинг, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассисларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир. Шунга эришмоқ кераккн, фойдаланилган минерал ўғит, гербицид, дефолиант ва бошқа химиявий воситаларнинг ҳар бир килограмми кўпроқ самара берсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва унинг «Узсельхозхимия» бирлашмасига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлимига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, маҳаллий қишлоқ хўжалик органларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликларни тугатиш, хўжаликларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан қўшимча чораларни амалга ошириш, ўғит ва бошқа химиявий воситалар омборларини ҳамда гўнгхоналарни қуриш, химиялаштириш пунктларини вужудга келтиришга алоҳида эътибор бериш таклиф қилинди.

Область ташкилотлари, министрликлар ва идораларнинг 1981 — 1985 йилларда бир йўла жами 278 минг тонна ўғит ва заҳарли моддалар сақланадиган омборларни қуриш ва 1563 та химиялаштириш пунктини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликларига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлимига омборлар ва химиялаштириш пунктларини қуришнинг белгиланган ҳажмларини халқ хўжалик планига киритиш, зарур капитал маблағларни, пудрат ишлари ва моддий-техника таъминоти лимитларини ажратиб беришни кўзда тутиш топширилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги ва «Узколхозстрой» бу объектларни қуриш ва белгиланган муддатларда ишга тушириш планининг бажарилишини таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва СоюзНИХИга манфаатдор министрликлар, идоралар ва илмий муассасалар билан биргаликда тупроқ - иқлим шароитларини ва қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ҳисобга олиб минерал ўғитлар фондларини тақсимлашнинг ягона методикасини бир ой муддат ичида ишлаб чиқиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети билан келишган ҳолда тасдиқлаш, бунда янги ўзлаштирилган ерлардаги экинларнинг ва ингичка толали пахтанинг ҳосилдорлиги алоҳида ҳисобга олинсин. 1982 йилдан бошлаб ҳамма жойда минерал ўғитларни областлар, районлар ва хўжаликлар бўйича илмий асосланган тарзда тақсимлашга ўтиш зарур.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликларига ва уларнинг жойлардаги органларига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»сига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига:

омборлар қурилишини ва химиялаш пунктларини ташкил этишга, уларнинг механизмлар билан, транспорт ва кадрлар билан таъминланишини алоҳида назорат остига олиш. Хўжаликлардаги мавжуд яроқли бинолардан имкони борича химиялаш пунктлари сифатида фойдаланиш, Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозидан ўрнак олиб, 1982 йилнинг биринчи кварталида ҳар бир районда биттадан намунали химиялаш пунктини ташкил этиш;

ҳар бир хўжаликда доимий ишловчи унумдорлик отрядлари ва звеноларини тузиш, улар учун ишлаб чиқариш топшириқларини тузиб бериш, гўнг омборларида органик ўғитлар мумкин қадар кўпроқ тўпланишини ва асралишини таъминлаш ва улардан гўнг обороти планига қатъий амал қилган ҳолда фойдаланиш, ана шу бўлинмаларни транспорт ва механизмлар билан таъминлаш. Унумдорлик отрядлари ва звеноларида, шунингдек химиялаш пунктларида банд бўлган ходимларининг моддий манфаатдорлигини олинаётган ҳосилга қараб ошириш;

ҳар бир хўжаликда фан ютуқлари ва илғор тажриба асосида ўғитлардан самарали фойдаланиш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш, уларни ташиш ва асраш вақтида чобудгарчиликка йўл қўймасликка, шунингдек тупроққа ўғитларнинг тўғри солинишига алоҳида эътибор бериш;

1982 йилдан бошлаб «Далалар тарихи» китобини юритиш борасида етарли даражада тартиб ўрнатиш;

районлар ва хўжаликларда ҳар йили хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислари ва бригадирларини ҳамма турдаги ўғитларни тўғри асраш ва фойдаланишга, уларни қўлланиш планларини тузишга, «Далалар тарихи» китобини юритишга ўргатувчи семинарлар ва курсларни ўтказиш таклиф этилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги СоюзНИХИ ва ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими билан биргаликда шу кадрларни ўқитиш программасини ишлаб чиқсин.

«Узсельхозхимия» бирлашмасига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига ўғит ва заҳарли моддаларни колхоз ва совхозларга «Узсельхозхимия»нинг махсус транспортини бошқа мақсадларга жалб этмасдан тўла ҳажмда шу транспортда марказлаштирилган тартибда ташиб берилишини таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»сининг 1983 — 1985 йилларда ерда қўлланиладиган аппаратларни ремонт қилиш учун зона корхоналарини ташкил этиш тўғрисидаги, хўжаликларнинг буюртмаларига биноан химиялаш пунктларини типовой ускуналар ва машиналар билан таъминлаш ҳақидаги таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига «Узгипрозем» лойиҳа институтига Қорақалпоғистон АССР колхозлари, совхозлари, районлари ва республика областларининг тупроқ хариталарини планли равишда янгилаш ва тузатиш ишларини 1985 йилда тугаллаш таклиф этилди. Тупроқ хариталаридан, тупроқ унумдорлигини муҳофаза қилиш ва ошириш соҳасидаги тавсиялардан фойдаланилаётганлиги устидан авторлик назорати кучайтирилсин.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, СоюзНИХИ ўсимликларни ҳимоя қилиш Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тупроқшунослик ва агрохимия илмий-тадқиқот институти, Қишлоқ хўжалиги агрохимия саноати марказий институти Тошкент филиали 1981— 1985 йиллардаги илмий тадқиқотларнинг ўғитлардан, гербицидлар, дефолиантлардан ва бошқа химия воситаларидан фойдаланиш самарадорлигини оширишга қаратилган мувофиқлаштирувчи комплекс планини уч ой муддат ичида ишлаб чиқиб, республика Министрлар Советига тақдим этсинлар.

Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институтига, пахтачилик учун машиналар бўйича давлат махсус конструкторлик бюросига, «Союзмашхлопководство» Бутуниттифоқ саноат бирлашмасига, Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»сига бошқа манфаатдор муассасалар билан биргаликда ўғитлар тайёрловчи ва солувчи машина ва механизмларнинг аппаратларини ишлаб чиқишни ташкил этиш топширилди. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институти 1982 йил мобайнида химиялаш пунктлари учун зарур бўлган машина ва механизмларнинг табелини тузиб чиқсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Узсельхозхимия» бирлашмасига, «Главсредазирсовхозстрой»га, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига ва уларнинг жойлардаги органларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига 1982 йилдан бошлаб ўғитлардан бевосита экинларга солиш учун фойдаланиш устидан қаттиқ контролликни ташкил этиш таклиф қилинди. Ҳар йилнинг якунига кўра, область ва районларда асосий экинларни озиқлантиришда областларда хўжаликлар бўйича, районларда бригадалар бўйича ўғитлардан фойдаланиш самарадорлиги тўғрисидаги справочник тузилиб, ана шу справочник бевосита ижрочиларга етказилсин.

Областлар, районлар ва хўжаликлар ўртасида ўғитлардан фойдаланишнинг юксак самарадорлиги учун социалистик мусобақа ташкил этилсин. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети манфаатдор министрлик ва идоралар билан биргаликда социалистик мусобақа шартларини ишлаб чиқсинлар, бунда мусобақа ғолибларини моддий рағбатлантиришни кўзда тутсинлар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, «Узсельхозхимия» бирлашмасига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига ва уларнинг жойлардаги органларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига:

1982/83 ўқув йилидан бошлаб Тошкент давлат университети биология-тупроқшунослик факультетида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тупроқшунос-агрохимия мутахассислари тайёрлашни, шунингдек Тошкент пахтачилик техникумида ўрта махсус маълумотли агрохимия мутахассислари тайёрлашни кўпайтириш;

Республика қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларида ва қишлоқ хўжалик техникумларининг малака ошириш мактабларида олий ва ўрта махсус маълумотли агрохимик ва тупроқшунос мутахассисларнинг малакасини оширишни ташкил этиш;

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги билан келишиб олган ҳолда 1982/83 ўқув йилидан бошлаб Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг тупроқшунослик ва агрохимия факультетида студентлар қабул қилиш планини 125 кишигача етказиш тўғрисидаги таклифни тайёрлаш тавсия этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ҳар бир колхоз, совхоз, корхона, бригадани ва қишлоқ хўжалик экинларига ўғитдан фойдаланувчи бошқа ташкилотларни «Ўзбекистон колхоз ва совхозларида ўғитни қўлланишга доир тавсиялар» билан таъминлаш мақсадида шу тавсияларни қўшимча равишда босиб чиқариш чораларини кўриб чиқиш топширилди.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари ўғит ва заҳарли моддаларни асраш учун омборхоналарни қуришда, шунингдек химиялаш пунктларини ташкил этишда колхозлар, совхозлар ва агрохимия лабораторияларига оталиқ ёрдамини уюштирсинлар.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, ЎзТАГга, Ўзбекистон Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига ўғитлар ва заҳарли моддалардан фойдаланиш ҳамда уларни асраш, агрохимия хизмати ишларини яхшилашда илм-фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини газета саҳифаларида, телевидение ва радио орқали мунтазам суратда ёритиб бориш топширилди.

Қарор қандай бажарилаётганлигини контроллик қилиш Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети зиммасига юкланди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, қишлоқ хўжалик илмий муассасалари минерал ўғитлар ва бошқа химия воситаларидан фойдаланишни тубдан яхшилаш, далалар унумдорлигини ва қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ўстириш, КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун ҳамма ишни бажарадилар, деб ишонч билдирдилар.

БУГУН — ЭНЕРГЕТИКЛАР КУНИ

Нур шайдолари

Энергетикларни нур шайдолари деб аташди. Негаки, уларнинг ақлу заковати, маҳорати ва фидокор меҳнати туфайли қудратли ГЭСлар, ГРЭСлар, ТЭЦлар ҳаракатга келмоқда.

Бундан роса 61 йил муқаддам ленинча ГОЭЛРО плани коммунистик қурилишнинг бош йўналиши сифатида тан олинганди. Владимир Ильич Ленин электрлаштиришнинг ривожланган социализм моддий-техника базасини вужудга келтиришнинг қудратли воситаси, совет кишилари меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашнинг ҳал қилувчи омилларидан энг муҳими деб ҳисоблаганди. Кейинги беш йилликлар мобайнида ва айниқса ҳозирги кунларда электрлаштириш муҳим иқтисодий ва социал-сиёсий вазифаларни ҳал этишда белгиловчи роль ўйнаётганлигига оид кўпгина мисоллар келтириш мумкин. Буни лоақал Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг бугунги қиёфасидан яққол пайқаб олиш мумкин.

Ўзбек халқининг нур ҳақидаги, инсон меҳнатини электр ёрдамида енгиллаштириш тўғрисидаги орзу умидлари батамом рўёбга чиқди. Еш республикамиз энергетика соҳасидаги ўз тетапоя қадамларини қандай бошлаганди? Бунга икки рақамни илова қилиш мумкин. Ўзбекистонда Совет ҳокимиятининг илк даврида электр станцияларнинг умумий қуввати қарийб 3 минг киловатт ва ҳар йили ҳосил қилинадиган электр энергия 3,3 миллион киловатт-соат билангина ўлчанарди. Ўшандан буён Ўзбекистон энергетика системасининг умумий қуввати деярли 3 минг баробар ўсди ва у бугунги кунда 8,5 миллион киловатт қувват билан ўлчаниб, йилига ҳосил қилинаётган электр энергиясининг миқдори 34 миллиард киловатт-соатга тўғри келяпти.

Ҳар кеча-кундузда серқуёш ўлкамиз халқ хўжалиги қарийб 115 миллион киловатт-соат электр энергия истеъмол қилиб турибди. Бу бутун 1935 йил мобайнида ҳосил қилинган барча электр энергиясидан ортиқ демакдир.

Истиқбол режаларимиз қандай? Ўн биринчи беш йиллик энергетика соҳасидаги дадил юксалишлар йилномаси бўлади. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди республика халқ хўжалигини электрлаштириш ва энергетикани тараққий эттиришнинг тезкор суръатларини аниқ-равшан белгилаб бердики, буни ҳам айрим рақамлар мисолида яққол тасаввур қилиш мумкин. 1981 йилда Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги бўйича 100 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилади. Бу, 1975 йилдагига таққосланганда қарийб 1,5 баравар зиёддир. Бир қанча янги қувватлар фойдаланишга топширилади. Фарғона ТЭЦининг иккинчи блокига тегишли буғ ҳосил қилиш қурилмаси ҳаракатга келтирилади. Янги Ангрен ГРЭСининг асосий объектларида қурилиш ишлари бошлаб юборилди. 800 мегаватт қувватли Толлимаржон ГРЭСи блокларини ишга тушириш учун қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Республикамизнинг яна бир электр станцияси — Навоий ГРЭСи миллион киловаттли марradан ўзиб кетади. Бу йил электр энергиясини истеъмол қилиш 4,6 процент ва иссиқлик энергиясидан фойдаланиш 2,6 процентдан зиёд ўсади. Электр узатиш тармоқларининг умумий узунлиги 160 минг километрдан ортиқ бўлиб, трансформаторларнинг белгиланган қуввати 300 миллион киловаттдан зиёддир. Республикада электр билан таъминлашнинг марказлаштирилиш даражаси 99,8 процентга тўғри келяпти.

Ўн биринчи беш йилликда янгидан ўзлаштириладиган қўриқ ерларда машина ёрдамида суғориш усули кенг қўлланилади. Бухоро, Наманган, Фарғона, Андижон областларида машинада суғориш усули ёрдамида минглаб гектар янги ерлар ўзлаштирилади ва бунда энергетика ҳал қилувчи роль ўйнаши табиий эканлиги мутлақо равшан.

Энергетика экономика тараққиётининг қудратли воситаси бўлиб, халқ хўжалиги турли тармоқларининг истиқболи бундан кейин шу тармоқнинг ривожига боғлиқдир.

ПАРТИЯ ВА ХАЛҚНИНГ СОДИҚ ФАРЗАНДИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари замонамизнинг атоқли партия ва давлат арбоби, Ленин ишининг давомчиси, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун оташин курашчи Леонид Ильич Брежнев туғилган куннинг 75 йиллигини бутун мамлакат билан, бутун тараққийпарвар инсоният билан биргаликда тантанали вазиятда нишонладилар.

Республика меҳнаткашлари ўз мактублари ва телеграммаларида, меҳнат коллективларида ўтказилган митингларда сўзлаган нутқларида ўртоқ Л. И. Брежневнинг коммунизм ва тинчлик манфаатлари йўлида ҳормай-толмай қилаётган ишларида чин кўнгилдан янгидан янги муваффақиятлар тиладилар.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, тўқувчи К. Х. Ёқуббоева корхонада ўтказилган митингда Тошкент тўқимачилик комбинати кўп минг кишилик коллективининг фикр ва туйғуларини изҳор қилиб, бундай деди:

— Тинч шароитда бахтли ҳаёт кечираётганимиз учун, совет кишиларининг фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлиги учун Ленин партиясидан чексиз миннатдормиз. Биз ана шу миннатдорчилик сўзларини аввало севикли Леонид Ильичга изҳор қиламиз.

— Биз, — деди тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Казанцева, — комбинат меҳнаткашлари номидан азиз Леонид Ильичга сиҳат-саломатлик, унинг кўп қиррали фаолиятида катта-катта муваффақиятлар тилаймиз. Меҳнат аҳли тўғрисида, мамлакат халқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганлиги учун Л. И. Брежневга самимий ташаккур. Биз ана шу ғамхўрликни ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистондаги ишлаб чиқарувчи кучларни, хусусан пахтачиликни ривожлантиришга катта эътибор бераётганлигида яққол кўриб турибмиз. Унинг амалий ва конкрет йўл-йўриқлари ҳамда тавсияларини оғишмай рўёбга чиқариш — бизнинг бурчимиздир.

(ЎзТАГ).

Деҳқон бўлсанг, шудгор қил!

Республика областларида шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда шудгорланган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (топшириққа нисбетан процент ҳисобида).

ЖИЗЗАХ	—	103,5
ФАРҒОНА	1.0	101,6
НАМАНГАН	—	101,4
СИРДАРЁ	—	100,5
ТОШКЕНТ	—	100,0
АНДИЖОН	—	100,0
Бухоро	13.7	99,9
ҚҚАССР	—	98,1
Қашқадарё	2.7	93,9
Сурхондарё	3.4	79,5
Самарқанд	4.6	71,4
Хоразм	1.9	66,3
Республика бўйича	2.6	94,4

СУРХОН ХИРМОНИ

ОБЛАСТИМИЗ ХИРМОНИГА 512,6 МИНГ ТОННАДАН ЗИЁД «ОҚ ОЛТИН» УЮЛДИ, ШУНДАН 233,6 МИНГ ТОННАСИ ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТАДИР.

Колхозимиз областда юқори ҳосилли хўжаликлардан бири ҳисобланади. Бу йил ҳам табиат қийинчиликларига қарши омилкорлик билан иш тутган хўжалигимиз аъзолари фидокорона меҳнат қилдилар. Мавжуд 1458 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнердан хирмон кўтарилди. Бу билан областимизнинг 512,6 минг тонналик улкан хирмонига ўзларининг баракали улушларини қўшишди. Серқуёш Сурхон воҳаси етиштирган 233,6 минг тонна қимматбаҳо ингичка толали пахта хирмонида колхозимиз пахта усталарининг 6500 тонна ипак пахталари бор.

Бригадамиз аъзолари бу йил мавжуд пахта майдонларимиздан 70 центнердан ингичка толали пахта етиштиришга аҳд қилган эдилар. Техникадан оқилона фойдаланганлигимиз, уста пахтакорларнинг иш тажрибасини кенг қўллаб, ғўзани илғор агротехника асосида сифатли парвариш қилганлигимиз ўз самарасини берди. Пайкалларда мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил етиштирдик.

Теримни пухта ташкил этиб саноатимиз учун ғоятда қимматли хом ашёнинг бирор грамми ҳам исроф бўлишига йўл қўймадик. Натижада кўзланган марра эгалланиб, ҳосилдорлик 70 центнерга етди.

Х. МУХТОРОВ,
Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика тасвирий санъатини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун рассом ўртоқ Владимир Иванович **Бурмакинга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада фанни ривожлантириш, юқори малакали кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институтининг директори Музаффар Муҳиддинович **Хайруллаевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада қишлоқ хўжалик фанини ривожлантириш, юқори малакали кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тупроқшунослик ва агрохимия институтининг директори, профессор, қишлоқ хўжалик фанлари доктори Тожиддин Солижонович **Зокировни** Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КПСС—РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМ ШАРОИТИДА

НАЗАРИЯ МАСАЛАЛАРИ

Коммунистик партия раҳбарлик ролининг муттасил ошиб бориши — ривожланган социализмнинг энг муҳим қонуниятидир. Бу жараён давомида бунёдкорлик ишларимизнинг миқёслари кенгайиб, онгли тарихий ижодиётга тобора кенг халқ оммаси жалб қилинмоқда.

СССР янги Конституциясида КПССнинг совет жамиятининг раҳбар ва йўналтирувчи кучи, унинг сиёсий системаси, давлат ва жамоат ташкилотларининг негизи сифатидаги роли қонунан мустаҳкамланганлиги совет халқининг ўз марксча-ленинча авангардига чексиз ишончининг ёрқин намунасидир.

Ривожланган социализм шароитида ленинчи партиямизнинг раҳбарлик роли ҳар томонлама намоён бўлмоқда. КПССнинг меҳнаткашларнинг сиёсий раҳбари, ғоявий-назарий марказ сифатидаги аҳамияти, халқимизнинг тарихий ижодиётига бошчилик қилаётган коллектив ташкилотчи ва тарбиячи сифатидаги роли муттасил ошиб бормоқда.

КПСС ўзининг бутун яратувчилик фаолиятида марксизм-ленинизмнинг назарий асосларига суянади. Революцион назарияни ижодий ривожлантириш ва уни ҳаётга татбиқ этишни партия ҳар доим ўзининг энг муҳим вазифаси деб билиб келмоқда.

Шуни айтиш кераккн, партия раҳбарлик ролининг ошиб бориши ўз моҳиятига кўра объектив қонуниятдир. Бу қонуният партия ташкилотларининг КПСС съездлари, Марказий Комитет Пленумлари қарорларини муваффақиятли бажариш борасидаги бутун фаолиятида тўла-тўкис намоён бўлмоқда. «Эндиликда, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXVI съездида қилган Ҳисобот докладида, — совет халқи эришаётган жозибадор муваффақиятлар туфайли Лениннинг партия давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонидир, деган машҳур ибораси янада чуқур маъно касб этмоқда».

Коммунистлар социалистик жамиятимизнинг букилмас ўзаги, совет халқининг чинакам гулидир. Улар орасида илғор ишчилар, ажойиб олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари, муаллимлар ва врачлар, энг яхши қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши илғорлари, космонавтлар, бинокорлар, денгизчилар, геологлар ва пахтакорлар бор.

Партия бошқа кўпгина омиллар ичида халқ хўжалигининг энг муҳим тармоқларида партия кучларини кўпайтириб бориш зарурлигини ҳар доим ҳисобга олиб иш кўрмоқда.

КПСС ўз сафларини изчиллик билан мустаҳкамлаб, сифат составини яхшилаб борар экан, унда жамиятимизнинг асосий синфлари ва социал қатламлари вакилларининг бўлишига катта эътибор беради. Бу синфлар ва социал қатламда ишчилар синфи вакиллари етакчи кучдир. Улар КПСС бутун составининг 43,4 процентини ташкил этади. Партия сафларида социалистик ишлаб чиқаришда ва ижтимоий ҳаётда катта роль ўйновчи совет колхозчи-деҳқонларининг вакиллари ҳам кўпдир. Қишлоқ коммунистлари мамлакат аҳолисини озиқ-овқат билан, саноатни хом ашё билан таъминлашдан иборат асосий функцияни шараф билан бажариб келмоқда.

Совет жамиятининг бузилмас сиёсий негизини ишчилар синфи ва деҳқонлар иттифоқи ташкил этади. Шунинг учун ҳам партия ўз сафларини асосан илғор, сиёсий етук ишчилар билан тўлдириб бориш йўлини тутмоқда, иккинчидан колхоз партия ташкилотларининг сафини ўстиришга ва сифатини яхшилашга муттасил эътибор бериб келмоқда. Ҳозирги вақтда партиямиз сафларида 2,24 миллион колхозчи коммунист бўлиб, улар КПСС умумий составининг 12,8 процентини ташкил этади. Айни вақтда партия инженерлар, агрономлар, зоотехниклар ва халқ хўжалигининг бошқа кўпгина мутахассисларининг ишлаб чиқариш давлат ва жамият ҳаётидаги катта ролини тўла ҳисобга олади.

Мамлакатимиз ҳаётида хотин-қизларнинг роли тобора ошиб бораётганлигини назарда тутиб, партия ташкилотлари уларни ўз сафларига қабул қилишни ҳар доим диққат марказида тутмоқдалар. Ҳозирги вақтда партия сафларидаги хотин-қизлар 26,5 процентни ташкил этади.

Партия ўз сафларига ёшларни қабул қилишга ҳам катта эътибор беради. Бу ҳол партия ташкилотларига янги ёш кучларни жалб қилишни таъминлайди, кекса ва ёш авлоднинг бузилмас давомийлигидан далолат беради. Сўнгги беш йил ичида партияга қабул қилинганлар орасида комсомоллар 73 процентни ташкил этди.

Совет Иттифоқи буюк кўп миллатли давлат бўлиб, унда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари аҳил оила бўлиб яшайдилар. Шунинг учун ҳам партия ўзининг миллий состави тўғрисида катта ғамхўрлик қилиб келмоқда. КПСС сафларининг ўсиши ва мустаҳкамланиш қонуниятлари унинг барча жанговар отрядларига ҳам хосдир. Чунончи, 1978 — 1980 йилларда Ўзбекистон Компартияси бўйича партия сафига қабул қилинганлар ичида ишчилар 51,6 процентни, колхозчилар — 19,6, халқ хўжалиги мутахассислари — 24,1; бошқарув аппарати ходимлари 3,6 процентни ташкил этади.

Ўзбекистон Компартияси составида 86 миллат ва элат вакиллари бўлиб, ўзбеклар 60,9 процентни ташкил этади. Шундай қилиб, Ўзбекистон Компартиясида кўп миллатлиликнинг ўсиши билан бирга туб миллат коммунистлари ҳам кўпайиб бормоқда. Бу тенденциялар диалектик жиҳатдан ўзаро боғлиқ бўлиб, СССРда яшовчи барча миллатларнинг экономикаси ва маданияти янада равнақ топаётганлигини, уларнинг ўзаро яқинлашув жараёни юз бераётганлиги, меҳнаткашларнинг сиёсий онги ўсиб бораётганлигини объектив равишда акс эттиради.

Партия социалистик тузумга чексиз содиқ бўлган, марксизм-ленинизм идеологиясига тўла амал қиладиган барча меҳнаткашлар учун очиқ бўлган сиёсий ташкилот. Лекин КПСС — совет халқининг сиёсий авангарди, доҳийсидир. Шу боисдан ҳам у ўз сафларига хоҳловчиларнинг ҳаммасини ҳам қабул қила олмайди.

Партия сафига кирувчиларнинг ҳаммаси учун ҳам кандидатлик стажи чиниқиш мактабидир. Бу муддат КПСС аъзолигига кандидатларнинг сиёсий, ишчанлик, маънавий-ахлоқий томонларини пухта текшириш имконини беради.

Партия аъзолигига кандидатлар аъзолари олдига қўйилган юксак талаблар КПССнинг монолит бирлигини, унинг совет жамиятига бошчилик қилиш, совет халқини коммунизм йўлидан дадил олиб бориш қобилиятини таъминлайди.

Коммунистлар, партия барча кадрларининг ғоявий-сиёсий даражасини, маданияти ишчанлик ва ижтимоий активлигини оширишда кенг ривож топган сиёсий маориф системаси, кадрлар танлаш ва уларнинг малакасини ошириш самарали таъсир кўрсатмоқда. Бугунги кунда партия аъзолари составининг 28 проценти олий, 2,2 проценти тўлиқсиз олий, 41,9 проценти тўла ўрта маълумотлидир. Бу аҳолининг умумий маълумот даражасидан анча юқоридир.

КПСС XXVI съезди партия раҳбарлиги методларини такомиллаштиришга катта эътибор берди. Партия ўз раҳбарлик ролини амалга ошира бориб, назария масалаларини, ички ва ташқи сиёсатни коллектив бўлиб ишлаб чиқмоқда, коммунистик қурилишнинг навбатдаги ва истиқболдаги вазифаларини белгилаб бермоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXVI съездидаги докладида олий партия органларининг ҳисобот даврида олиб борган жуда катта ва ҳар томонлама фаолияти алоҳида қайд қилиб ўтилди. Партиянинг олий органи, унинг раҳбарлик ролининг олий ифодаси бўлган партия съездлари совет жамиятининг олға томон ҳаракатининг бош йўлларини белгилаб бермоқда, КПСС Марказий Комитети Пленумларида хўжалик тараққиётининг асосий тенденциялари чуқур таҳлил қилиниб, узоқ муддатли характердаги бошқа проблемалар ҳам муҳокама қилинмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси чиндан ҳам кўп миллионли партиямизнинг жанговар штаби сифатида катта фаоллик кўрсатмоқда. Сиёсий бюрода партиямизнинг коллектив ақли намоён бўлиб, бутун совет жамияти, барча коммунистлар ва партиясизларнинг манфаатларини ифодалайдиган партия сиёсати ишлаб чиқилмоқда. Ҳисобот даврида Марказий Комитет Секретариати кадрларни танлаш, ижрони ташкил этиш ва текшириш, партия ҳаётининг жорий масалалари билан шуғулланди.

КПСС Марказий Комитети республика, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия ташкилотларининг ролини ва масъулиятини ошириш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиб келмоқда. Бу ташкилотларнинг ҳар бири фаолиятида кўпгина ибратли, қимматли томонлар бор. Съездда кўрсатиб ўтилганидек, маҳаллий тажриба қанчалик бой, ранг-баранг бўлса, партиямизнинг бутун фаолияти шунчалик самарали бўлади.

Коммунистик қурилишнинг катта ва кўп қиррали вазифаларини ҳал қилишда 414 мингта бошланғич партия ташкилоти биринчи даражали роль ўйнамоқда. Бошланғич партия ташкилотларининг ҳар бири ўз участкасида барча резервларни ҳаракатга келтирса, лозим даражада тартиб ўрнатса, бутун мамлакатнинг ишлари ҳам шунчалик олға босади. Бу эса партия ташкилотидан маъмурият фаолиятини контроль қилиб туриш ҳуқуқидан янада тўлароқ ва яхшироқ фойдаланишни, партия йўлини ўтказишда принципиаллик ва қатъийликни оширишни талаб қилади.

Кадрларни танлаш ва ижрони текшириш партия раҳбарлигининг таркибий қисмидир. КПСС ленинча кадрлар сиёсати принципларига оғишмай амал қила бориб,

БАХТИМИЗ УЧУН КУРАШГАНЛАР

ХАЛҚ ФАРЗАНДИ

ОЛЛОЁР КУРАЗОВИЧ ДЎСНАЗАРОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 85 ЙИЛЛИГИГА

Қорақалпоғистон АССРда социалистик қурилишга катта ҳисса қўшган Коммунистик партиянинг шонли фарзандлари орасида О. К. Дўсназаровнинг ҳам муносиб номи бор. У 1896 йилда Амударё область (ҳозир Қорақалпоғистон АССР) Кўкўзак волостининг Чимбой уездида камбағал-деҳқон оиласида дунёга келди. У етти ёшидан бошлаб бойлар қўлида чўпонлик қилди. Кейинчалик эса пахта тозалаш заводида ишлади. Заводда у илғор рус ишчилари билан яқинлашди, илғор революцион ғоялар билан танишди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг мамлакатимиздаги миллионлаб меҳнаткашлар қаторида оддий ишчи О. Дўсназаров ҳам бахтли ҳаётга муяссар бўлди. У революциянинг дастлабки кунларидан бошлаб, Қорақалпоғистонда ва Хоразмда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун актив кураш олиб борди.

Гражданлар уруши йилларида эса халқаро империализм малайларига ва ички контрреволюцияга — босмачиларга қарши курашди. 1918—1921 йилларда Қизил Армия сафида 4-Туркистон ўқчи полкида хизмат қилди. О. Дўсназаров 1918 йил 21 декабрида Қизил Армия сафларида хизмат қилаётган кезларда большевистик партия сафига кирди ва ўзининг бутун онгли ҳаётини улуғ Ленин партияси ғояларига садоқат билан хизмат қилишга бағишлади. Ана шу йилда партия унга муҳим ишни — полк контрол комиссияси раислигини топширади. Полк партия ташкилоти составини мустаҳкамлаш соҳасида у катта иш олиб борди.

Қизил Армия сафида хизмат қилаётган йилларида Туркистон 1-ўқчи дивизияси ва 1-отлиқ дивизия коммунистлари унга катта ишонч билдиришди. У Туркистоннинг иккинчи партия конференциясига ва Туркистон Коммунистик партияси VI съездига делегат қилиб сайланди.

О. К. Дўсназаров доимо ўқишни орзу қиларди. 1921 йилда Москвадаги шарқ меҳнаткашларининг коммунистик университетига ўқишга юборилди. Кадрлар етишмаётганлиги сабабли уни тез орада партия ишига қайтаришди. 1922 йилда Қўнғирот район партия комитетига биринчи секретарь қилиб тайинланди. 1922—24 йилларда Чимбой уезд шаҳар партия комитети бўлим мудири, Туркистон Коммунистик партияси Амударё область комитетининг контрол комиссияси раиси бўлди. У Қорақалпоғистон область партия ташкилоти ва Қорақалпоғистон автоном областини ташкил этишнинг актив иштирокчиларидан бири бўлди.

1924 йилда РКП(б) Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюроси қарорига мувофиқ Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланишини ўтказиш территориал комиссиясининг аъзоси бўлди. Шунингдек, Қорақалпоғистон область партия ташкилоти ва Қорақалпоғистон автоном области Ташкилий бюроси раиси қилиб тайинланди.

О. Дўсназаров бошчилигидаги Ташкилий бюро партия ташкилотлари раҳбарлигида 1924 йил 7 сентябрдан бошлаб Қорақалпоғистон область партия ташкилоти ва Қорақалпоғистон автоном областини ташкил этиш бўйича катта ишларни амалга оширди. РКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси қарорига мувофиқ О. Дўсназаров Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланишни ўтказиш, СССР составига кирувчи қатор иттифоқдош, автоном республика ва областларни ташкил этиш масаласини кўриш учун Москвага юборилган Ўрта Осиё делегацияси составига киритилди. Ана шу масала 1924 йил октябрь ойида СССРнинг Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети II сессиясида муҳокама қилинди. Сессияда Қорақалпоғистон халқи номидан О. Дўсназаров катта нутқ сўзлаш бахтига муяссар бўлди.

Сессия қатнашчилари унинг нутқини диққат билан тинглаб, бир неча бор гулдурос қарсаклар билан бўлиб туришди. У Москвада бўлганида РКП(б) Марказий Комитети номига Қорақалпоғистон автоном областида партия қурилиши ва кейинги тараққиёт масалалари бўйича катта доклад хати ёзди. Унда автоном области составида 4 та округ ташкил этишни таклиф қилди. Қорақалпоғистонда ишлаб чиқариш кучларини янада тараққий эттириш, чунончи балиқчилик, ёғ саноати ва қишлоқ хўжалигини янада тараққий эттириш масалаларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Оллоёр Куразович олға сурган таклифлар РКП (б) Марказий Комитети томонидан қабул қилинди ва улар Қорақалпоғистонда экономикани тараққий эттириш ва ленинча миллий сиёсатни амалга оширишда катта ёрдам берди.

Тез орада Коммунистик партия Қорақалпоғистонда партия ва совет ташкилотларини ташкилий жиҳатдан расмийлаштиришга киришди. 1924 йил октябрида РКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси Қорақалпоғистон область партия ташкилоти Ташкилий бюросини ташкил этди. О. Дўсназаров партия ташкилотининг масъул секретари қилиб тасдиқланди.

Оллоёр Куразович бошчилигидаги область партия ташкилоти округ партия ташкилотларини ташкил этиш, Қорақалпоғистон коммунистлари ва меҳнаткашларини ғоявий жиҳатдан чиниқтириш борасида катта иш олиб борди. Қорақалпоғистон область партия ташкилоти Ташкилий бюроси республиканинг совет, хўжалик ташкилотларини ташкил этишда катта ишларни амалга оширди. 1925 йил февралида Тўрткўлда Қорақалпоғистон Советларининг биринчи таъсис этувчи съезди бўлди. Съездда Қорақалпоғистоннинг ташкил этилиши ва миллий давлат чегараланиши тўғрисида О. Дўсназаров доклад қилди. У тарихий ҳужжат — Қорақалпоғистон автоном области ташкил этилганлиги тўғрисидаги съезд қабул қилган декларацияни тузишда қатнашди. Тез орада партия уни ички ишлар органларига — Қорақалпоғистон автоном области милицияси сиёсий комиссарлигига юборди. Бу ишда ҳам у ўзининг ташкилотчилик фазилатларини намоён қилди.

1926—1930 йилларда у Ўрта Осиё коммунистик университетининг, кейинчалик шарқ халқлари коммунистик университетининг тингловчиси бўлди. У ўқишни битиргач масъулиятли партия ва давлат лавозимларида зўр ғайрат билан ишлади, ўзининг зўр ташкилотчилик қобилиятини намоён қилди. Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат шароитини яхшилашга, ишлаб чиқариш планларини муваффақиятли бажаришга ҳисса қўшди.

Коммунистик партиянинг ва совет халқининг содиқ фарзанди О. К. Дўсназаров ўзининг бутун онгли ҳаётини, қобилиятини Коммунистик партия ва совет халқига хизмат қилишга бағишлади. Унинг номи ва шонли ишлари совет халқи қалбида абадий яшайди.

Қорақалпоғистон автоном республикасининг Қораўзак районидаги совхозларнинг бирига ва мактабга унинг номи берилган. Ўзбекистон меҳнаткашлари ва қорақалпоқ халқи партия ва халқимизнинг содиқ фарзанди О. Дўсназаровнинг номини ҳамиша ҳурмат билан тилга оладилар.

Ҳ. ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, тарих фанлари доктори.
Қ. ҲАСАНОВ,
тарих фанлари доктори.

ИСТИҚБОЛ САРИ

Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида «Малик» совхози ҳар юз гектар ер ҳисобига 2200 центнер пахта, 150 центнер гўшт, 790 центнер сут, 121 минг дона тухум ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарди. Совхознинг соф даромади съездлар йилида 2,5 миллион сўмни ташкил этди. Шунинг ярим миллион сўми чорвачиликни рентабелли тармоққа айлантириш ҳисобига олинди.

«Малик» совхози Мирзачўлнинг янги ўзлаштирилган ерларида ташкил этилганида бор-йўғи 500 гектар ерга эга эди. Ҳозирги кунда хўжаликнинг ер майдони шундан деярли 10 баравар кўп. Ҳосилдорлик эса биз юқорида кўриб ўтгандек энг илғор хўжаликлар даражасида. Бу ютуқларда совхоз деҳқонларининг бой тажрибаси катта роль ўйнаши билан бир қаторда, хўжалик юритишни такомиллаштириш, ишлаб чиқаришга илғор фан ютуқлари ва прогрессив агротехника кенг жорий этилиши, ирригация-мелиорация ишларининг намунали йўлга қўйилганлиги муҳим омил бўлмоқда. Хўжалик заршунослари Мирзачўлда биринчи бўлиб кенг қаторлаб экиш агротехникасини қўллаб, чўл шароитида бу усулнинг афзалликларини амалда исботладилар.

Хўжаликка тажрибали деҳқон ва билимдон мутахассис, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Михаил Красильников раҳбарлик қилади. Кейинги йилларда директорнинг тавсияси билан ерларга солинадиган минерал ва маҳаллий ўғитларнинг миқдори оширилди. Мутахассислар бошчилигида тупроқнинг химиявий хоссаси чуқур ўрганилиб, шу асосда ҳар бир майдоннинг агрохимик картограммаси тузилди. Тупроққа солинадиган ўғит миқдори, ўғит қайси вақтда қанчадан солиниши ана шу картограммаларда ўз аксини топган. Ана шу ишларнинг тўла амалга оширилиши натижасида бир килограмм азот ҳисобига 18 килограмм пахта олиняпти.

Хўжаликда кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида намунали ўтказиш одат тусига кириб қолган. Шудгорлаш фақат икки ярусли плугларда 40—45 сантиметр чуқурликда ўтказилди. Шудгорлашдан олдин ҳар бир гектар ер ҳисобига камида 15—20 тоннадан гўнг, қўй қийи ва бошқа чириндилар солинади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, маҳаллий ўғитлар аввал махсус хандақларда чиритилиб, сўнг далага чиқарилади. Бу усул далаларга ҳашарот тарқалиши олдини олади. Далаларга ўғит чиқарилиб, сифатли шудгор қилингач, шўр ювишга киришилади. Ҳар гектар ерга 3500 кубометргача сув қуйилиб, шўр яхшилаб ювилади. Ундан ташқари дренажлар, коллекторлар, зовурлар яхшиланиб, тозаланиб қўйилади.

Баҳорда ер етилиши билан чигит асосан 90x15x2 схемасида экилади. Бунда ҳар гектар ерга 20—22 килограмм уруғ сарфланади холос. Ғўзани суғориш ёмғир усулида олиб борилмоқда. Бу усул шарофати билан меҳнат унумдорлиги икки баравар ортиши билан сув сарфи кескин камайган. Ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган барча агротехник тадбирлар асосан механизмлар ёрдамида олиб борилмоқда. Натижада кўп, сифатли, таннархи арзон ҳосил етиштиришга эришилаётир.

Йиғим-терим мавсумида машиналар группа усулида дала-бункер-тележка - пункт методини қўллаган ҳолда икки сменада ишлатилади. Бунинг учун барча керакли техникани ўзида жамлаган терим отрядлари тузилган.

Хўжаликдаги ҳар бир механизатор ўзининг пахта майдонига эга. Мазкур механизатор чигитни ерга экишдан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олгунча бўлган барча жараёнларни ўзи бажарди. Ишнинг бундай ташкил этилиши механизаторлар ишини кузатиб, йўл қўйилган камчиликларни ўз вақтида тугатишда муҳим роль ўйнайди.

Бу йил совхоз механизаторлари ҳар бир терим агрегатининг ўртача иш унумдорлигини 100—120 тоннага етказишди. Илғор дала гвардиячилари 250—300 тоннадан «оқ олтин» теришди.

Совхоз деҳқонлари йил сайин пахта ҳосилдорлигини ошириш билан бир қаторда чорва маҳсулотлари етиштиришда ҳам қувонарли ютуқларни қўлга киритишаётир. Пахта-беда алмашлаб экилиши намунали йўлга қўйилган. Бундан ташқари маккажўхори, арпа, силос учун экиладиган кунгабоқар ва оралиқ экинларидан олинаётган мўл ҳосил мустаҳкам озуқа базаси яратишга имкон беряпти. Пичан, дағал хашак тайёрлаш планлари ҳар йили ошириб бажарилмоқда.

Чорва маҳсулотларини кўпайтиришда ва унинг таннархини камайтиришда мустаҳкам озуқа базаси билан бир қаторда фермаларни саноат асосида механизациялаштириш ва чорва моллари зотини яхшилаш катта аҳамиятга эга. Шу сабабли совхозда янги замонавий механизациялаштирилган ферма ишлаб турибди. Маҳаллий шароитда ўзининг маҳсулдорлигини тўла исботлаган қорамолнинг қора-ола зоти кўпайтирилмоқда. Ҳозир хўжаликнинг мавжуд 500 та ана шундай соғин сигири йилига ўртача 6000 литргача сут бераётир. Совхозда наслчилик ишлари ва фермада жорий этилган комплекс механизацияга кетган харажатлар тезда ўзини оқлади. Чорвадорлар фақат давлатга сут етказиб беришдан йилига 250—300 минг сўм фойда олишяпти.

Қора-ола зот кўп сут бериши билан бир қаторда гўштга топширишда ҳам қўл келмоқда. Унинг суткалик семириши 900 — 1.100 граммни ташкил этаётир. Совхозда мева ва сабзавот экинларини кўпайтиришга ҳам катта аҳамият бериляпти. Ҳозирча хўжаликда беш гектардан ортиқ боғ яратилди. Келажакда янги ерлар ҳисобига боғларни янада кўпайтириш чоралари кўриляпти. Тадбиркор деҳқонлар мева ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини кўпайтириш ва бу маҳсулотлар билан шаҳар аҳолисини йил бўйи таъминлашни ҳам ўйлаб қўйишган. Шу мақсадда совхоз бир вақтнинг ўзида 600 тонна мева ва узум сақлайдиган музхона қуряпти. Коллективнинг ҳар бир соҳадаги катта муваффақиятларининг асосий омили нимада деб сўраганимизда совхоз директори М. Красильников шундай жавоб берди: — Ютуқларимизнинг асосий омили янгиликни, тараққиётни олдиндан кўра билишимизда. Биз республика илмий-тадқиқот институтлари билан мустаҳкам алоқа боғлаганмиз. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида қўллашга тавсия этилган янгиликларни мутахассисларимиз билан кўриб чиқамиз, лозим топсак синаб кўрамиз. Ишимизнинг енгиллашувига, фойда кўришимизга ишонсак, тезлик билан уни ишлаб чиқаришга жорий этамиз. Масалан, биз қўшни республикада уруғларга лазер нури билан ишлов берилаётганлигини эшитиб қолдик. Уша жойга бориб бир партия чигитни нур билан ишловдан ўтказиб қайтдик. Мана шу уруғ экилган майдондан бошқа майдонларга қараганда 4—5 центнер кўп ҳосил олдик. Энг асосийси серёмғир ва совуқ келган 1979 йил баҳорида нурланган чигитлар 100 процент униб чиқди, бошқа чигитларнинг кўпи тупроқда чириб кетди. Ана шундан сўнг лазер қурилмасини сотиб олдик.

Совхозда ҳар бир тийинни иқтисод қилишни яхши билишади. Аммо келажакда кўзланган мақсадни берадиган харажат бўлса, пулни аяб ўтиришмайди. Ҳар бир янгиликдан оқилона фойдаланиб, кўпроқ иқтисод қилишни ўйлашади. Шу сабабли хўжалик деҳқонлари фидокорона меҳнат, изланиш билан нурли истиқболлар сари дадил одимлашмоқда.

Ислом ШОҒУЛОМОВ,
Виктор ШАПОВАЛОВ.

Косон ёғ-экстракция заводи — Ўрта Осиёдаги шундай корхоналарнинг энг йириги. У бир кеча-кундузда 120 тонна чигитни қайта ишлаш қувватига эга. Суратда: инженер-химик Д. Усмоналиева ва завод марказий лабораториясининг мудири З. Ғаффоров маҳсулот сифатини текширишмоқда.

Ш. Шаропов фотоси (ЎзТАГ).

Чет элларда

ПОЛЬШАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА, 20 декабрь. (ТАСС). Бу ерда ПХР ҳукумати президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Президиум янги шароитларда халқ хўжалигини бошқариш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб, шу вазиятда амалга ошириш мумкин бўлган иқтисодий ислоҳот принципларини жадаллик билан жорий этиш ҳақида қарор қабул қилди. ПБИП Марказий Комитети секретариатининг ҳам мажлиси ўтказилди, мажлисда мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш юзасидан партия ташкилотларининг вазифалари белгиланди.

ПАП агентлиги ПХР ички ишлар министрлигининг ахборотини тарқатди. Ахборотда қайд этиб ўтилганидек, ҳозирги вақтда мамлакатда умуман ҳарбий ҳолатнинг ҳуқуқий нормаларига риоя этилмоқда, жамоат ва меҳнат интизоми мустаҳкамланмоқда, жиноятлар сони камаймоқда. Корхоналарнинг 95 процентдан кўпроғида нормал меҳнат жараёни давом этмоқда. Бунинг натижасида Польшанинг кўпгина районларида комендантлик соатини қисқартириш мумкин бўлиб қолди. Бу тадбир «Бирдамлик» ғаламислари ва контрреволюцион гуруҳларнинг зарбдор отрядларидан бўлган кимсалар тартибсизликларни давом эттираётган айрим корхоналарга нисбатан жорий этилгани йўқ. Чунончи, ана шу ғаламислар Катовице воеводлигидаги «Земовит» шахтасидаги йўлакларнинг бирини портлатганлиги натижасида қарийб 1.300 кончи ҳозирча ер остида қолиб турибди. Иккинчи йўлак миналаштирилган бўлиб, «Бирдамлик»даги сиёсий жиноятчилар маъмурларга шантаж қилиб, шахтага жамоат тартиби кучлари киритилган тақдирда у портлатиб юборилади деб таҳдид қилмоқдалар.

«Газета любуска» газетаси «Бирдамлик»нинг Свидникдаги авиация заводида қилаётган худди шундай ҳаракатлари тўғрисида ёзади. Бу ерда мустақил «Студентлар иттифоқи» ва маҳаллий «Бирдамлик»нинг зарбдор отрядларидан бўлган кимсалар маънавий террор ва жисмоний ўч оламиз, деб дўқ-пўписа қилиш йўли билан меҳнат коллективининг бир қисмини иш ташлашга мажбур қилдилар. Ғаламислар қамоққа олинди. Ғарбнинг қўпорувчи марказларидан етказиб берилган антисоциалистик руҳдаги босма материаллар, магнитофон ёзувлари мусодара қилиб олинди.

ПАП агентлигининг хабарига кўра, «Бирдамлик»нинг Шчецандаги «Парница» кема ремонти заводида аслаҳахона топилди: бу ерда 500 комплектдан кўпроқ ўқ-дори, гранатомёт, ўқ узиш қуроли, резина тўқмоқлар, металл тайёқлар, армия найзалари бор эди.

ПХР радиоси ва телевиденияси, матбуот органлари Кос-Кор, «Мустақил Польша конфедерацияси» ва «Бирдамлик» бошлиқларининг контрреволюцион шум ниятларини ва давлатга қарши кирдикорларини фош қилувчи тобора янги ҳужжатлар ва фактлар тўғрисида хабар қилмоқдалар. «Жолнеж вольности» газетаси ана шундай кишилардан бири — касаба союз бирлашмасининг матбуот масалалари бўйича собиқ вакили К. Модзелевский тўғрисида ҳикоя қилади.

Модзелевский фан соҳасига илашиб олиб, чет элларга кўп марта борган ва у ерда троцкийчилар, «советшунослар» ҳамда разведка марказлари билан алоқалар боғлаган.

«Трибуна люду» газетаси Польшадаги контрреволюцион кучларнинг Ғарбдаги империалистик доиралар билан бевосита алоқаларини фош қилиб, мамлакатда ҳарбий ҳолат жорий этилганидан кейин буржуа матбуотининг овози дарҳол ўзгарганлигини қайд этди. Империализм доиралари «Бирдамлик»даги сиёсий найрангбозларни андишасизларча қўллаб-қўлтиқлаётганлиги амалда Польшанинг ички ишларига аралашишдан бошқа нарса эмас, деб таъкидлайди газета. Бунинг сабаби Шарқ билан Ғарб ўртасидаги ҳарбий-сиёсий ва мафкуравий конфронтацияда «полякча картани» ўйнашдан уларнинг манфаатдор эканлигидадир. НАТО штаблари Польшани социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги ўзига хос юқумли касаллик инкубаторига айлантириб қўйишга уриниб кўрдилар. Илгари АҚШ ўз шерикларини Польшага «ёрдам» беришга даъват этган бўлса, ҳарбий ҳолат жорий этилганидан кейин у тескари йўлни танлаб олди ва ана шу ёрдам йўлига ғов солмоқ учун ҳамма ишни қилмоқда.

Аммо Польша қадам-бақадам тикланиб бормоқда ва у социалистик ҳамдўстликнинг қардошлик оиласида яна ўзининг муносиб ўрнини эгаллайди, деб ёзади «Трибуна люду» газетаси.

ЯНГИ НАСОС СТАНЦИЯСИ

Жанубий Фарғона каналидаги янги насос станцияси сувни бир юз олтмиш метр баландликка кўтара олади. Станциянинг биринчи навбатини «Ферганаводстрой» трестининг биринчи механизациялашган кўчма колоннаси коллективи қуриб битказди.

Сунъий дарё суви агрегатлар ёрдамида ўн беш километр узунликдаги нов ўзанидан оқиб, бу йил баҳорда биринчи марта Фарғона ва Олтиариқ районларидаги хўжаликларнинг уч юз гектар адирларини суғоради. Насос станциясининг иккинчи навбати қуриб битказилганидан кейин у ҳар секундда аввал бўш ётган ерларга тўрт ярим кубометрдан зиёд сув бера олади. Бу эса ерларни мунтазам суғориб туриш ва салкам тўрт ярим минг гектар адирни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш имконини беради.

раҳбар кадрларнинг сифат составини ва уларни жой-жойига қўйишни яхшилашга, уларнинг малакасини оширишга эътиборни кучайтирмоқда.

Партия ташкилотининг самарали ишлаши учун партия аъзоларининг йиғилишларга актив қатнашуви катта аҳамиятга эга. Партия комитетининг ҳар қандай пленуми сингари партия йиғилишида ҳам энг ҳаётий, етилган масалалар чуқур, жиддий муҳокама қилинмоғи лозим. Шу муносабат билан партия йиғилишлари ишида коммунистларнинг активлигини ошириш айниқса муҳимдир.

Халқнинг чинакам революцион авангарди бўлмиш партия ўз ички ҳаётининг форма ва методларини муттасил такомиллаштириб бориб, бошқа ташкилотлар ва меҳнаткашлар бирлашмаларига қандай ишлаш кераклиги борасида катта намуна кўрсатмоқда.

Ҳар бир коммунистнинг ижодкорлиги ва ташаббускорлигини, ишдаги изланишини янада ривожлантириш партия ички демократиясининг энг муҳим йўналишларидан биридир.

Партия ҳаётининг бузилмас нормаси демократик централизм бўлиб, у, жумладан, марказ билан маҳаллий жойларнинг, партия раҳбар органлари билан партия оммасининг энг яқиндан ўзаро алоқада бўлишини назарда тутади. Партиянинг омма билан жонли алоқаларининг каналлари эса хилма-хилдир. Партия Марказий Комитетининг КПСС XXVI съездига Ҳисобот докладида партия Марказий Комитетига, маҳаллий партия ташкилотларига меҳнаткашлардан тушаётган хатлар ва таклифлар, партия ички ахбороти ҳамда барча совет гражданларини партия ҳаётидан хабардор қилиб туриш жуда катта аҳамиятга эга эканлиги қайд қилиб ўтилди.

Съезд ҳужжатларида танқид ва ўз-ўзини танқидни янада риволантиришнинг муҳимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Шунинг учун ҳам партия ташкилотлари ҳамма жойда танқид ва ўз-ўзини танқид, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш руҳини астойдил қарор топтирмоқдалар.

КПСС фаолиятида идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар масалалари муҳим ўрин эгаллайди. Шунга кўра, КПСС Марказий Комитети идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш вазифаларини белгилаб берди. Бу вазифалар 1979 йилнинг 26 апрелида қабул қилинган қарорда баён этиб берилди. Бу ўринда гап аслида идеология ишининг кўпгина участкалари ва соҳаларини қайта қуриш ҳақида боряпти. Биз шунга эришмоғимиз лозимки, ҳар бир партия ташкилоти идеология соҳасидаги фаолиятининг мазмуни янада актуал, формаси эса жонли, қизиқарли, кишиларнинг ҳозирги талабларига жавоб берадиган бўлсин.

Партия идеология иши воситаларини кўриб чиқар экан, коммунистларнинг, барча совет кишиларининг марксча-ленинча дунёқарашини шакллантиришда партия ўқувининг роли ва аҳамияти каттадир, деб таълим беради. Партия ўқувидаги асосий масала унинг самарадорлигини оширишдир. Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, «Биз партия сиёсатининг омма фаолияти билан қўшилиб кетишини, партия маорифи кишиларни, В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «ҳақиқатан коммунизм талаб қилгандай иш» қилишга ўргатишини истаймиз». Бу ўринда гап ғоявий-назарий, сиёсий-тарбиявий, ташкилотчилик ва хўжалик ишининг бирлигига эришиш марксизм-ленинизм ғоялари, партия сиёсати, унинг планлари кишиларнинг чуқур шахсий эътиқодига, ўз режаларига айланиши ҳамда коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида сезиларли натижалар берадиган реал ишларга айланиши ҳақида бормоқда.

Марксча-ленинча партия содир бўлаётган воқеаларни билиб олишга, ҳаётдаги янги воқеаларни умумлаштиришга, марксча-ленинча назарияни ижодий ривожлантиришга тегишлича эътибор бермаса, ўз ролини бажара олмайди. Шунинг учун ҳам партия бу вазифани ҳамиша жуда муҳим вазифа деб ҳисоблаб келмоқда.

КПСС XXV съездидан кейин партиянинг назарий хазинаси бир қанча умумлашмалар ва хулосалар билан бойиди. Назария соҳасида қилинган ишлар орасида аввало ривожланган социализм концепцияси ишлаб чиқилганлигини, жаҳон социализми тажрибаси, жаҳон революцион тараққиёти анализ қилинганлигини, халқаро ишчилар ҳаракатининг тарихи, капитализм умумий кризисининг ҳозирги босқичи ва давлат-монополистик капитализмининг ривожи, ҳозирги замон халқаро муносабатларининг тадқиқ қилинганлигини таъкидлаб ўтмоқ лозим. Шу билан бирга, партия ижтимоий фанлар соҳасида қаноат ҳосил қилиб бўлмайдиган ишлар ҳам борлигига эътиборни қаратиб, совет олимлари олдига социализмнинг сиёсий иқтисоди проблемаларини, фан-техника революциясининг социал оқибатларини, жамиятнинг сиёсий ҳаёти ходисаларини анализ қилиш, ижтимоий фикрни кенг ўрганишдан иборат муҳим вазифаларни ҳам қўймоқда.

Шуни айтиш керакки, мамлакатда содир бўлган ҳамма ўзгаришлар, жаҳон миқёсидаги ҳамма ишларимиз партиянинг программ йўл-йўриқларига мувофиқ амалга оширилди. КПССнинг ҳозир амалда бўлган Программаси ижтимоий тараққиёт қонунларини умуман тўғри акс эттиради. Аммо бу Программа қабул қилинган пайтдан буён 20 йил ўтди. Шу давр ичида СССРда социалистик ва коммунистик бунёдкорлик соҳасида кўп тажриба тўпланди. Бу тажриба коммунизм сари олға қараб қилаётган ҳаракатимиз ривожланган социализм жамият босқичи орқали содир бўлаётганлигини жуда яққол тасдиқлайди. Бу — коммунистик формацияни қарор топтиришнинг зарурий, қонуниятли ва тарихан узоқ давом этадиган давридир. Партия кейинги йилларда шундай хулосага келди ва уни ишлаб чиқди. Бу хулосани партия Программасида шубҳасиз, тегишли формада акс эттириш лозим бўлади. Партия XXVI съезди Марказий Комитетнинг Программа хусусидаги таклифини якдиллик билан қўллаб-қувватлади ҳамда амалдаги партия Программасига тегишли тузатишлар киритиб, партиянинг навбатдаги съездига тақдим этишни топширди.

Коммунистик партия ўзининг мураккаб назарий, сиёсий ва ташкилий функцияларини шараф билан бажариб келмоқда. Унинг раҳбарлигида совет жамиятининг сиёсий системаси, социалистик демократия муттасил ривожланиб бормоқда. КПСС барча босқичлардаги Советларнинг фаолиятини, касаба союз, комсомол, кооперация, халқ контроли ҳамда бошқа давлат ва жамоат ташкилотларининг ишини йўналтириб ва координация қила бориб совет кишиларининг халқ ҳокимиятини амалга оширишда тўла қатнашувини, СССР Конституциясида берилган ҳуқуқлар ва эркинликлардан фойдаланишларини таъминлаб келмоқда. Совет жамиятининг маънавий ҳаёти янада тўлақонли, кўпқиррали бўлиб бормоқда. Бу жамият партиямизнинг марксча-ленинча назарияни, халқ маорифини, маданият, адабиёт ва санъатни ривожлантиришга муттасил эътибор бериб келаётганлиги туфайли тобора юксакликка кўтарилмоқда.

С. ТАТИБОЕВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

АХДП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ҲУКУМАТИНИНГ МУРОЖААТИ

КОБУЛ, 20 декабрь. (ТАСС). Бахтар агентлиги Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитети ва АДР ҳукуматининг Афғонистондаги барча миллат ва элатларга мурожаатини тарқатди.

Революциянинг, айниқса унинг янги босқичи ғалабаси натижасида, дейилади мурожаатномада, мамлакат тарихида биринчи марта барча элатларнинг сиёсий жиҳатдан тенглиги эълон қилинди. Бутун Афғонистоннинг бахт-саодати ва тараққиёти йўлида Афғонистонда яшовчи ҳамма кишиларнинг фаровонлиги ва равнақи йўлида революция амалга оширилди. Қайси миллатга мансублигидан қатъи назар Афғонистоннинг барча гражданлари қонун олдида тенгдирлар. Бу мамлакатнинг асосий қонуний ҳужжати бўлган АДРнинг асосий принципларида мустаҳкамлаб берилган. Бу тенглик қонун билан гарантияланади ва давлат томонидан муҳофаза қилинади ва ҳеч кимга уни бузишга йўл қўйилмайди.

Партия билан ҳукумат, дейилади мурожаатда, қайси миллатга мансублигидан қатъи назар ҳамма деҳқонларнинг манфаатларини кўзлаб демократик ер ислоҳотини оғишмай ва изчиллик билан амалга оширмоқда. Революция кўп миллионли афғон деҳқонларининг турмушини тубдан яхшилаш учун, деҳқонларнинг адолат, тенглик тўғрисида, ҳамманинг ер ва сувга эга бўлиши тўғрисида асрлар бўйи қилиб келган орзу-умидини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратди.

Партия ва ҳукумат деҳқонларнинг, шу жумладан майда миллатларнинг моддий аҳволини яхшилаш учун бир қанча амалий тадбирларни кўрмоқда.

Партия билан ҳукумат барча элатларнинг сиёсий ва ижтимоий активлигини ошириш, маҳаллий давлат ҳокимияти органларида, партия органларида миллий Ватан фронти ижроия комитетлари ва вилоят комитетларида барча оммавий жамоат ташкилотларида мазкур элатларнинг вакиллари бўлишини таъминламоқда ва уларнинг ваколатини кенгайтирмоқда.

Партия ва ҳукумат ҳозирги вақтда иқтисодий жиҳатдан пастроқ ривожланган майда миллатлар истиқомат қилувчи районларни жадал ривожлантиришга кўпроқ эътибор беришни мўлжалламоқда.

Миллий тиллар ва шеваларни, мамлакатдаги барча элатларнинг тарихи ва маданиятини сақлаб қолиш ва ривожлантириш учун барча зарур чоралар кўрилади.

Америка империализми, Хитой гегемонизми ва регионидаги бир қанча мамлакатларнинг реакцион ҳукуматлари, дейилади мурожаатда, Апрель революциясининг тарихий ғалабаларини тугатишга жон-жаҳдлари билан уринмоқдалар.

АХДП Марказий Комитети ва АДР ҳукумати мамлакатнинг барча гражданларига мурожаат қилиб, АДРнинг революцион армиясини мустаҳкамлашга, унинг Ватанини ҳимоя қилиш йўлидаги олижаноб бурчини амалга оширишга ҳар жиҳатдан кўмаклашишга даъват этади.

КИНО

Л. И. Брежнев республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топширилиши муносабати билан сўзлаган нутқида шундай деган эди: «Совет ҳокимияти учун биринчи бўлиб курашганларни, сизларнинг ерингизда социалистик ўзгаришларни бошлаб берганларни, Ленин партияси тарбиялаб етиштирган кишиларни — Н. Тўрақулов, К. Отабоев, А. Икромов, Ф. Хўжаев, Й. Охунбобоев ва бошқа кўпгина ўртоқларни бугун биз миннатдорчилик билан эсга олмоқдамиз. Бу ўртоқларнинг номлари миннатдор халқимизнинг хотирасида ардоқланиб сақланмоқда. Улар ўз ерида янги ижтимоий муносабатларни вужудга келтиришга, социализмни барқарор қилишга астойдил ва зўр ғайрат билан интилаётган халқ оммасига бошчилик қилдилар».

Бу Йўлдош Охунбобоевга берилган ҳаққоний ва жуда катта баҳодир. Дарҳақиқат, у Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил топган кундан бошлаб вафотига қадар республика ҳокимияти олий органига бошчилик қилиб келди. Шиддатли ва жўшқин кураш йўлларини босиб ўтди.

«Ўзбекфильм» киностудияси Ўзбекистоннинг биринчи президенти, оташин коммунист Йўлдош Охунбобоев хотирасига бағишлаб «Сермазмун қисқа ҳаёт» номли рангли бадиий фильм яратди.

«Совет Ўзбекистони» мухбири Д. МАҲМУДОВА фильм ижодкорлари билан учрашиб, улардан фильмнинг яратилиш жараёни ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

СЕРМАЗМУН ҚИСҚА ҲАЁТ

Йўлдош АЪЗАМОВ,
фильм режиссёри,
СССР халқ артисти:

— Бир ярим соатга мўлжалланган бадиий фильмни яратмоқ учун бутун бир ижодий коллектив неча йил заҳмат чекади. Фильм суратга олингунгача бўлган тайёргарликнинг ўзи катта бир ижодий ва масъулиятли жараён. Бунда бир кишининг диди, хоҳиши эмас, балки кўпчиликни ишонтирадиган ва кўпчиликка манзур бўладиган нуқтаи назар инобатга олинади. Шунга кўра фильм яратилаётганида унинг ижодкорлари сценарийнинг тўғри талқин этилиши, ролларнинг ҳаққонийлиги учун курашади.

Й. Охунбобоевдек зукко инсоннинг ролини ҳар кимга ҳам ишониб топшириб бўлмасди, албатта. Биз шу ролга 12 та актёрни синаб кўрдик. Шулардан «Ўзбекфильм» киностудияси актёрлар уюшмасининг ёш аъзоси Мақсуд Мансуровни танладик. Ишонч зое кетмади. У бу ролни ижро этиш жараёнида актёр ва инсон сифатида камол топди ва лаёқати кенг ижодкорлигини кўрсатди. Келажакда у билан ҳамкорликда ишлаш ниятим ҳам йўқ эмас.

Дарҳақиқат, ижрочи актёрлар танлаш жуда масъулиятли вазифа. Айниқса, тарихий шахслар образини талқин этадиган актёрлар ташқи жиҳатдан шу қаҳрамонга ўхшаши билан бирга унинг маънавий дунёсини ҳам оча бера олиши керак. Усмон Юсупов ролига Қўқон драма театрининг актёри Рашид Содиқов, Михаил Иванович Калинин ролига Александр Титовни танладик. Фильмда ёзувчи Алексей Толстой ва шоир Ғафур Ғулом қатнашадиган эпизодлар бор. А. Толстой ролида унинг ўғли, композитор Дмитрий Толстой, Ғ. Ғулом сиймосида эса унинг ўғли, таниқли олим, профессор Улуғ Ғуломов намоён бўлади. Бундан мен катта маънавий қониқиш олдим.

Йўлдош Охунбобоевнинг оила аъзолари, яқинлари, бирга ишлашган ҳамкасб дўстлари билан бўлган самимий суҳбатлар, шунингдек, ота яшаган, меҳнат қилган, фаолият кўрсатган Марғилон, Фарғона каби бир қатор шаҳар ва қишлоқларда бўлишимиз фильм яратилишида катта ёрдам берди.

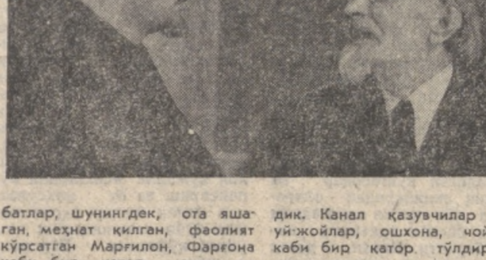

Бахтиёр НАЗАРОВ,
фильм рассоми, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати:

— Фильмда Фарғона канали қурилиши эпизоди бор. Бу халқ қурилиши катта тарихий аҳамиятга эга бўлиб, фильмда Йўлдош ота образини халқ билан, бунёдкорлик ишлари билан боғлайдиган муҳим лавҳадир. Маълумки, Фарғона канали қурилишида 175 минг киши қатнашган. Ана шу катта бир манзарани, воқеани бугунги томошабин кўз ўнгида жонлантириш осон иш эмас. Аввало Фарғона канали қурилишига манба сифатида Наманган канали қурилишидаги Тўрақўрғон-Чуст участкасини танлаб олдик. Бир ой мобайнида унда декорациялар қурдик. Канал қазувчилар учун уй-жойлар, ошхона, чойхона каби бир қатор тўлдирувчи манзараларни асл ҳолига жуда яқин қилиб ишлашга уриндик. Бунда СССР халқ артисти Малик Қаюмовнинг ўша даврларда олган ноёб кинокадрлари жуда катта ёрдам берди. Оммавий қурилишлар, панорамаларда 1,5 мингдан тортиб 3 минггача одам қатнашди. Бу кадрларга йигирмадан ортиқ колхознинг меҳнат аҳли жалб қилинди. Улар уч кун мобайнида съёмкада банд бўлиб, хизмат ҳақидан воз кечдилар. Шу туфайли давлатнинг 50 минг сўмдан ортиқ пули иқтисод қилинди. 3 минг кишини бир жойга уюштириш, жамлашнинг ўзи бўлмайди, албатта. Бу катта ташкилотчилик ишини талаб қиларди. Бунда биз киночиларга Наманган области партия, совет, комсомол ходимлари, область меҳнаткашлари катта ёрдам кўрсатдилар. Уларга бўлган миннатдорчилигимиз фильм титрида ҳам қайд этилган.

Мақсуд МАНСУРОВ,
актёр:

— Йўлдош Охунбобоевдек эл севган, халққа машҳур бўлган оқсоқол образини ижро этиш ҳам фахрли, ҳам масъулиятли вазифа эди. Кичик эпизодик ролларни ўйнаб юрган мендек ёш бир актёрга шундай масъулиятли ролни ишониб топширишган экан, уни оқлашга жуда-жуда интилдим. Охунбобоев ҳақидаги китоблар, тарихий ҳужжатлар билан яқиндан танишдим. У билан бирга ишлашган ўртоқларнинг эсдаликларини жон қулоқ билан эшитдим. Ҳаммадан ҳам кўпроқ менга шу образнинг ўзи ёрдам берди. Йўлдош отадаги оддийлик, самимият, меҳнаткаш халққа яқинлик ва ғамхўрлик актёрни мураккаб ҳолатга солмайди, аксинча булар ҳаётдагидек табиий ва инсонга яқин туйғулар. Охунбобоев ҳаётини чуқур ўрганганим сайин, бу ролни севиб ижро эта бошладим. Бу борада мен кўп нарсаларни янада чуқурроқ ҳис этдим. Бугунги порлоқ ҳаётимиз осонликча қўлга киритилмаган. Биз ёшлар, айниқса, унинг қадрига етмоғимиз ва ота-боболаримизга муносиб ўринбосарлар бўлмоғимиз даркор.

Михаил МЕЛКУМОВ,
фильм сценарийси автори:

— Комил Ёрматов билан ҳамкорликда «Сермазмун қисқа ҳаёт» сценарийсини тугаллаб, энди фильмга тайёргарлик кўраётган бир пайтимизда Ёрматов ҳаётдан кўз юмди. Унинг ишини режиссёр Й. Аъзамов давом эттирди. Тарихга тўғри баҳо бера билиш ва уни ҳаққоний талқин этишда бу икки ижодкор бир-бирига жуда яқин. Бу жиҳатдан бир-биримизни тезда тушуниб олдик. Й. Аъзамов билан ҳамкорликда «Мафтунингман», «Фурқат», «Орол балиқчилари» каби бадиий фильмларни яратганмиз. Ҳамкорликдаги ўша тажрибалар янги фильм яратишда бевосита ёрдам берди. Й. Охунбобоев жуда қисқа умр кўрди. Лекин шу қисқа умрида улкан ишлар қилишга улгурган халқ оқсоқоли. Фильмнинг номи қаҳрамоннинг ана шу ҳаёти мағзидан келиб чиқди.

Шу кунларда Йўлдош Аъзамов билан янги фильм сценарийси устида ишламоқдамиз. Уни икки серияли телевизион бадиий фильм қилиш ниятимиз бор. Фильмда биринчи чекистлар ҳақида ҳикоя қилинади. Чекист Ҳаққул Ҳусанбоев ёш Ўзбекистон республикасига қарши уюштирилган фитнани бартараф этишда жон фидо қилади.

Тарихий мавзуга яна мурожаат этаётганимизнинг рамзий маъноси бор. Бу СССРнинг 60 йиллигига «Ўзбекфильм»нинг муносиб совғаси бўлади.

МЕҲНАТ БАЙРАМИ

Партия-ҳукумат чақириғига жавобан минг-минглаб студентлар бу йилги «оқ олтин» хирмонимизни бунёд этишда кўмаклашдилар. Юксак хирмонда В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети студент ва ўқитувчиларининг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

Куни кеча Тошкент давлат университетининг маданият саройида студент қурилиш отрядлари билан қишлоқ хўжалик отрядлари зарбдорларини шарафлашга бағишланган катта меҳнат байрами бўлиб ўтди. Университет партия комитетининг секретари, профессор Ш. Ўразаев меҳнат қаҳрамонларини қутлар экан, бу йил республикамиз пойтахти Тошкент ҳамда Тюмень областларидаги қурилишларда қатнашган студентлар 4 миллион сўмлик иш бажарганликларини, Сирдарё области пахта далаларида эса 12 минг тонна «оқ олтин» терганликларини алоҳида таъкидлади. Йигит-қизлар қурилиш майдонларидаги, пахта далаларидаги меҳнатлари билан совет кишиларининг улкан яратувчилик ишларига мададкор эканликларини исботладилар.

Меҳнат байрамида номи эъзозланган ёшлардан бири фалсафа-иқтисод факультетининг иккинчи курс студенти С. Жўраевдир. Сайфиддин 14 ёшидаёқ «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланган. У университетда ҳам доимо илғорлар сафида. Бу йилги пахта мавсуми якунларига кўра унга ВЛКСМ Марказий Комитетининг фахрий нишони топширилди. Икки йилдирки, С. Жўраев бошчилигидаги «Марксист» қишлоқ хўжалик отряди пахта терими мавсумида университетнинг энг илғор отряди номини қўлдан бермай келаётир.

Байрамда ўз меҳнатлари билан донг таратган яна ўнлаб йигит-қизлар шарафланди. Студентлар ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида эришган муваффақиятлари тўғрисида республика комсомоли Марказий Комитети номига рапорт қабул қилдилар.

Н. ЗДВИЖКОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети комсомол комитети секретарининг ўринбосари.

СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Тошкентда Ўзбекистон ССР прокуратураси тергов органлари ходимларининг илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари КПСС XXVI съезди қарорлари асосида фаолиятни такомиллаштириш тадбирларини муҳокама қилдилар, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, совет гражданларининг конституцион ҳуқуқларини муҳофаза қилиш борасидаги иш тажрибасини ўртоқлашдилар. Чайқовчиликка, порахўрликка, социалистик мулкни ўғирлашга қарши курашни кучайтириш масалаларига катта эътибор берилмоқда.

(ЎзТАГ).

Пиня Григорьевич ТАТАРСКИЙ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ер тузилиши хизмати оғир жудоликка учради. Ўзбекистон ССРда социалистик ер тузилиши ташкилотчиларидан бири, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ер тузилиши Бош бошқармасининг собиқ бошлиғи, 1924 йилдан КПСС аъзоси, республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер Пиня Григорьевич Татарский узоқ давом этмаган касалликдан сўнг 78 ёшида вафот этди.

П. Г. Татарский Москва ер тузилиши институтини тугатгандан сўнг 1935 йилда Ўзбекистонга ишга юборилган эди. У ер тузувчи-инженердан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ер тузилиши Бош бошқармасининг бошлиғигача бўлган меҳнат йўлини босиб ўтди. Унинг раҳбарлигида ва бевосита иштирокида республикада хўжаликларнинг ер тузилиши ўтказилди, янги колхоз ва совхозлар ташкил этилди.

Ватанимиз учун оғир бўлган йилларда Пиня Григорьевич немис-фашист босқинчиларини тор-мор этишда фаол қатнашди.

Жанговар хизматлари ва меҳнатда эришган муваффақиятлари учун у СССРнинг кўплаб орден ва медаллари билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ер тузувчи» фахрий унвони берилган эди.

Пиня Григорьевич Татарский ўртоқлари орасида катта обрў ва ҳурмат-эҳтиром қозонган эди. Ажойиб инсон, меҳрибон ўртоқ П. Г. Татарскийнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Бадиий фильм. 12.20 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильм. 16.05 — Концерт. 16.50 — Телестадион 17.15 — Кичик созандалар. 17.45 — Ёшлар адреслари. 18.45 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Бугун — энергетиклар куни. 19.45 — 5-«Кончерто гроссо». 19.55 — Кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Оғир атлетика. СССР кубоги ва чемпионати.

МОСКВА-IV. 9.00 — Время. 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.05 ва 12.05 — Француз тили. 10.35 ва 11.45 — Табиатшунослик. 10.55 — Ўқув кўрсатуви. 11.25 — Илмий-оммабоп фильм. 12.40 ва 13.40 — География. 13.10 — Шахмат мактаби. 14.10 — А. Грин ҳаёти ва китоблари. 14.55 — Концерт. 15.25 — Ўқитувчи экрани. 15.55 — Драматургия ва театр. 19.30 — Халқ оҳанглари. 19.45 — Очиқчасига гап. 20.15 — Концерт. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.15 — Хайрли тун, кичкинтойлар 21.30 — Время. 22.05 — Синдикат-2. Бадиий фильм. 2-серия. 23.20 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Оғир атлетика.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Адабиёт. 12.00 — Телефильм. 12.30 — К. Яшин — драматург. 13.00 — Телефильмлар. 18.05 — Мультфильм. 18.10 — Камалак 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Бугун — энергетиклар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Илҳом. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.20 — Телефильм. 21.30 — Время 22.05 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.20 — Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Ўқитувчи экрани. 18.40 — Телефильм. 19.00 — Физика. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Ёшлик. 20.45 — Телефильм. 21.00 — Адабиёт. 21.30 — Москва-IV.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Область театрлари артистлари ижро этади. 9.35 — Романслар. 9.50 — Электрлашган республика. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Ихтисослаштириш самаралари. 14.00 — Янги марралар сари. 18.15 — Ёшлик. 19.25 — Дутор тароналари. 20.40 — Радиоспектакль. 22.30 — Энергетиклар учун концерт. 23.10 — Баскетбол бўйича СССР чемпионати. 23.20 — Дам олиш концерти.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР

ДИҚҚАТИГА!

ЯНГИ, 1982 ЙИЛ ЯҚИНЛАШМОҚДА. ЯНГИ ЙИЛДА АРЧА БАЙРАМЛАРИ ВА КАРНАВАЛЛАР ЎТКАЗИЛАДИ.

ЯНГИ ЙИЛДА АРЧА БАЙРАМЛАРИНИ ЎТКАЗИШДА ЁНҒИНДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ЭТИШНИ УНУТМАНГ.

Ёнғиндан муҳофаза қилиш қоидаларининг бажарилиши устидан назорат қилиш мактаблар, болалар боғчалари, клублар ва пионер саройлари раҳбарлари зиммасига юклатилади.

Коллектив учун арчани бинонинг фақатгина биринчи ва иккинчи қаватларида, камида иккита чиқиш эшиги бўлган залларда ўрнатиш мумкин.

Арча гилам ва поёндозлар йиғиб олинган зал ўртасига ўрнатилади. Арчани кучланиши 24 вольтдан ошиқ бўлмаган электр токи ёрдамида ёритиш мумкин.

Арчани безатишда фақат заводда тайёрланган лампочкалар тизмасидан фойдаланиш мумкин. Арчани ёнғиндан муҳофаза қилувчи химикатлар билан ишлов берилмаган целлюлоид ўйинчоқлар ва пахта билан ясатиш мумкин эмас.

Тантана бошланишидан олдин ёритгичларнинг созлигини, бирламчи ўт ўчириш воситаларининг мавжудлигини текшириб кўриш керак.

Эшикка томон бориладиган йўлаклар бўш, эшик эса осон очиладиган бўлиши лозим.

Ўт ўчириш командаси ёки кўнгилли ўт ўчириш дружиналари телефон номерлари ёзилган тахтачаларни кўзга кўринарли жойга осиб қўйиш керак.

Арча байрами ёки карнавал ўтказишда бенгаль олови ва хлопушкалардан фойдаланиш мумкин эмас. Тантана қатнашчилари киядиган карнавал костюмларига ўтдан ҳимоя қиладиган махсус аралашма билан ишлов берилиши зарур.

Химикатлар ва пахта, карнавал костюмларига ёнғиндан ҳимоя қиладиган аралашма билан ишлов бериш бўйича қўлланмаларни кўнгилли ўт ўчириш жамиятларидан олиш (харид қилиш) мумкин.

Пахта ва карнавал костюмлари ўт олмайдиган қилиб ишлов берилгандан сўнг ўз ҳуснини йўқотмайди ва ёнмайди. Ишлов берилган костюмларни крахмаллаш ва дазмоллаш мумкин.

Бу қоидалар шахсий уйлар, квартираларда безатиладиган арчалар учун ҳам тааллуқлидир.

ЁНҒИНДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИНИ ДОИМО ЭСДА ТУТИНГ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА КЎНГИЛЛИ ЎТ ЎЧИРИШ ЖАМИЯТИ.

ФАХРИЙ ГРАЖДАН

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

Ургутда боғ кўчалар кўп. Пастқам пахса деворлар бири-бирига мингашган иморатлар орасида илон изи бўлиб кетган бундай кўчалар одатда камқатнов ва жимжит бўлади. Одамларнинг ғовури, машиналарнинг шовқини бу ерларга етиб келмайди. Дарахтлар барг ташлаб кунгай бўлиб қолган ҳовлилардан хазон иси, олма, беҳи, намиққан майиз ҳиди уфуриб туради. Худойберди ота ҳар кундаги сингари бугун ҳам хонадонларни айланиб, кимга хат, кимга газета ва журнал тарқатиб юрибди. Одамлар ҳам ҳали анча тетик бу қувноқ қарияга кўникиб қолишганми, ундан олдин салом бериб, ичкарига таклиф қилишади: «Қани, ота, бир пиёла чой ичиб кетинг». Ота эса ҳар галгидай қўлини кўксига қўйиб, «раҳмат, чойни тўйда ичамиз», деб юмушига шошилади.

Эллик беш йилдирки, Худойберди отанинг елкасидан почтальонлик сумкаси тушмайди. Ҳар куни шаҳарнинг боғ кўчаларини икки марта айланиб, одамларнинг суюнчига шерик, дардига малҳам бўлиб кезиб чиқади. Боласидан, неварасидан хат кутиб отанинг йўлига кўз тикиб ўтирадиганлар ҳам кўп. Бугун ҳам Худойберди ота одати бўйича бир оғиз ширин сўзи билан уларнинг кўнглини кўтариб ўтяпти:

— Комилжон, жиян, Москвадаги ўғлинг хўб бамаъни йигит чиқди-да, — деди у ўзи сингари соч-соқоли дув оқарган қария билан кўришаркан. — Ўқишдан ортиб бир йўла икки хат юборибди. Мана кўрасан, ўзи ҳам турган-битгани илм бўлиб келади ҳали.

У беш-олти хонадон ўтиб, қўш табақали эшик олдида курсига чўнқайиб ўтирган нуроний бир аянинг қаршисидан салом бериб ўтиб кетмоқчи бўлди-ю, бироқ унинг нимадир демоқчи бўлганини сезиб тўхтади. Билади аянинг тўнғич ўғли оиласи билан Самарқандга кўчиб кетган. Ойда бир бўлса ҳам бир энлик хат билан онадан ҳол-аҳвол сўрамайди. Мана, бугун ҳам ая ўғилгинасини соғиниб йўлга тикилиб ўтирибди.

— Марям хола, кўп куюнаверманг, Матқовул эсли-ҳушли йигит, иши кўпайиб келолмаётгандир, — Худойберди ота аяни юпатмоқчи бўлди. — Эрта-индин ё ўзи, ё хати келиб қолади.

Марям ая рўмолининг учини кўзига босди.

— Матқовулгинам тушимга кириб чиқибди. Шунга бугун келиб қолса керак, деб кўчадан кўз узмай ўтиргандим, — деди-да, ўрнидан қўзғалиб қўйди. — Яхши гапинг учун раҳмат, иним. Ишқилиб бола-чақаларингни роҳатини кўр.

Шуни айтишади-да, «онанинг кўнгли болада, боланинг кўнгли далада», деб... Худойберди ота йўлда бораркан, Марям аянинг тўнғич ўғли ҳақида ўйларди. Бугун албатта, уни қойиб-қойиб хат ёзади. Шундай ёзадики... Ота унинг Самарқанддаги адресини яхши билади. Бундан бир ярим ойча илгари Матқовулнинг битта хати келганида конвертига кўз югуртириб эслаб қолганди... Ота чуқур ўйга толди. У-ку Матқовул, хўш ўзингнинг фарзандларинг қандай? Вақтида келиб, ҳолингдан хабар олиб туришибдими, деган хаёл ўтди. Отанинг фарзандлари учирма бўлиб, мустақил ҳаёт кечиришаётганидан бери озмунча вақт ўтдими. Кенжа ўғли Тўйчику, ўзининг бағрида. Муяссар, Ойтўл, Ойдинлар ҳам шу ерда — Ургутда. Тўлқин, Лена, Баҳриддин ва Сайёраларни эса бир неча ойдан бери кўрмайди. Душанбада яшашади улар. Ҳаммаси уйли-жойли, бола-чақали бўлиб, ўзидан тиниб-тинчиб кетишган. Ҳар ҳолда онда-сонда бўлса ҳам хат ёзиб отадан ҳол сўраб туришади. Шу йил ёзда ака-сингилларнинг ҳаммаси жамланиб келиб, Худойберди отани 80 ёши билан табриклаб кетишган эди. Ўзи ҳам фарзандлари, невара-чеваралари бир ерга тўпланганда ҳовлиси торлик қилиб қолган эди. Тўй бўлиб кетган эди ўшанда... Ота ўша кунни кўз олдидан ўтказаркан, жилмайиб қўйди. Хаёл уни беихтиёр даҳшатли уруш йилларига етаклаб кетганини сезмай ҳам қолди.

Улуғ Ватан уруши бошланган кунларда у фронтга юборишларини сўраб ҳарбий комиссариатга ариза кўтариб борди. Бироқ, у ерда ҳозирча навбат ёшларники эканлигини айтиб, илтимосини рад этишди.

— Сиз почтальонсиз, бу ишни ҳарбий топшириқ деб тушунинг, — ҳарбий комиссар унинг кўнглини оғритгиси келмади шекилли, босиқлик билан тушунтирди. — Ҳозирча ишлаб туринг...

— Хат ташиш ҳамманинг ҳам қўлидан келадиган иш. Уни қари-қартанглар ҳам бажараверади, — ўз навбатида комиссарни кўндирмоқчи бўлиб деди Худойберди ака, — «Қора хат» ташиб одамларнинг кўзига шумшук кўриниб қолдим. Уларга шум хабар олиб боргандан қон кечиб жанг қилганим афзалроқ.

Аммо бу гапнинг фойдаси бўлмади. Комиссар уни эшикдан чиқариб юборди. Худойберди ака орадан ўн кунни ўтказиб яна ҳарбий комиссариатга борди. Бироқ шу куни ҳам, ундан кейинги кунларда ҳам у ердан тарвузи қўлтиғидан тушиб қайтиб келди. Ўн тўрт йил почтальонлик қилиб Худойберди аканинг кўзига ўз касби шу тобдагидай сира хунук бўлиб кўринмаган эди. Аммо нима илож...

Фронтда жанглар қизиб, уруш авжига чиққани сари келаётган қора хатларнинг ҳам сони кўпайиб бораверди. Дам у ҳовлидан, дам бу ҳовлидан аза товуши эшитилиб, одамлар уларнинг ҳаммасига худди Худойберди ака сабабчидай, уни кўрганларида «яна қанақа совуқ хабар олиб келдийкин» деб чўчиб турадиган бўлиб қолишди. Ана шундай кунларнинг бирида ургутлик Наби аканинг ўғли Аҳаджондан хат келиб қолди. Худойберди ака уни кўриб кўзларига ишонмади. Чунки бундан қирқ кун олдин унинг жангда қаҳрамонларча ҳалок бўлгани ҳақидаги хабарни Наби аканинг қўлига ўзи тутқизган, аза очилиб, Аҳаджоннинг маъракалари ўтказилган эди-да. Худойберди ака қанот чиқариб учгудай бўлиб Наби аканинг уйига югурди.

— Суюнчи беринг, суюнчи! Ўғлингиз тирик экан, ярадор бўлиб госпиталга тушибди!

Ота-онанинг шу тобдаги севинчини бир кўрсангиз эди... Улар «суюнчиси» деб Худойберди аканинг дўпписини тўлдириб маккажўхори солиб беришди. Кун ўтди, кеч бўлди. Худойберди ака хотинининг маккажўхорини қўл тегирмонда тортиб, зоғора ёпаётганини кузатаркан, шу куни бозор чорраҳасида мунғайиб ўтирган қизалоқни кўргани эсига тушди. Эслади-ю, кўнгли алланечук бўлиб кетди. «Мен ҳозир келаман, аяси» деганича ўша ёққа югурди. Ҳартугул, қизалоқ ҳали ҳам ўша ерда ўтирган экан. «Мен билан юр-чи» деб уйига етаклаб келди. Жуда ҳам очиққан экан, зоғора ушатиб, чой ичиришди. Сўнгра қизалоқнинг чучук тил билан чулдираб айтган гапларини эшитишди: унинг ота-онаси вафот этган, ўзи кимсасиз экан. Шу-шу бўлди-ю, Муяссар Худойберди акага қиз бўлиб қолди. Орадан кўп ўтмади. Кунларнинг бирида Худойберди ака олти ойлик гўдакни йўргаги билан кўтариб келди. Унинг ҳам ота-онаси вафот этиб, етимча бўлиб қолган экан. Исмини тўлин ойдай бўлсин деб Ойтўл қўйишди. Эр-хотин уни қиз қилиб расмийлаштириш учун болалар уйига боришган эди. У ердан ҳам бир йўла Ойдиной исмли етим қизни олиб келишди. Кўп ўтмай, оила яна тўрт кишига кўпайди. Опа-ука Лена ва Тўлқин, ака-сингил Баҳриддин ва Сайёралар ҳам шу хонадондан бошпана топиб, ота-она меҳридан баҳраманд бўлдилар. Эр-хотин топган-тутганларини фарзандлари билан баҳам кўриб, уларни оқ ювиб, оқ тарашди. Бирини ўғлим, бирини қизим, деб ўз ота-оналаридан ҳам аъло тарбия беришди.

Орадан йиллар ўтди. «Нон авлиё, ош пайғамбар» бўлган оғир кунлар сира қайтмас бўлиб орқада қолиб кетди. Қуш уясида кўрганини қилганидай, фарзандлар ҳам ота-она сингари меҳнатсевар, бири бирига қайишадиган, меҳрибон йигит ва қизлар бўлиб етишишди. Худойберди ота уларнинг ҳаммасини ҳам уйли-жойли қилди. Ҳозир уларнинг бири қурувчи бўлса, иккинчиси врач, яна бири пахтакор бўлса, бошқаси ишчи. Ҳаммаси ҳам ҳаётдан ўз ўрнини топиб олган. Фақат энг кенжа ўғил Тўйчигина отанинг касбини тутиб, алоқа бўлимига ишга кирди — у ҳам почтальон. Худойберди ота 1964 йилдан пенсияга чиққан эди, аммо ҳамкасблари унга бутунлай жавоб бериб юборишмади. Ҳамон почтальонлик қиляпти у. Ҳар куни шаҳар кўчаларини айланиб 290 хонадонга почта, 150 хонадонга пенсия ва нафақа пулларини элтиб беради. Неча-неча марта қилган меҳнатлари тақдирланиб, кўкрагига медаллар тақилди, республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини, СССР Алоқа министрлиги мукофотларини олишга сазовор бўлди.

Айниқса, 1967 йилнинг 4 ноябри куни унинг ҳаётида сира унутилмас шодиёна кун бўлди. Район Совети ижроия комитети шу куни махсус қарор билан Худойберди ота Солиевга Ургут шаҳрининг фахрий граждани деган унвон берди. Ота яшайдиган Охунбобоев кўчасидаги 18-уй дарвозасига «Бу ерда Ургутнинг фахрий граждани Худойберди Солиев истиқомат қилади» деган лавҳа битиб қўйилди.

...Ургутнинг боғ кўчаларини оралаб қувноқ отахон боряпти. Елкасида почтальонлик сумкаси, бир чимдим ширин сўзи билан ўтган-кетганнинг кўнглини кўтариб, одамларга қувонч улашиб боряпти.

— Раҳмат, оқсоқол, раҳмат, отахон, — дейишяпти унга ургутлик ҳамшаҳарлари.

Одамларнинг раҳматидан ҳам, миннатдорчилигидан ҳам улуғ сўз бормикин дунёда!..

Р. ТУРСУНОВ.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Михаил Дмитриевич Мухортовни бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министри вазифасидан озод қилди.

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 24 декабрда чиқади.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/XII да **Нодирабегим,** 23/XII да **Ғариблар,** 24/XII да **Абу Али ибн Сино.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/XII да **Ёшликда берган кўнгил** (15.00), **Кулги кечаси** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/XII да **Гуноҳкор авлиё,** 23/XII да **Сокин тонглар,** 24/XII да **Отасининг қизи.**

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети ва маҳаллий комитети умумий тилшунослик кафедраси мудири, профессор А. Шерматовга опаси

Сапия
ШЕРМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35-53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02425. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 294. 10